

ПРИОРИТЕТИ ^{ЗА} БЛАГОДЕНСТВИЕ

Европейска
инвестиционна банка | Група

ПРИОРИТЕТИ ^{ЗА} БЛАГОДЕНСТВИЕ

2024 ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

Европейска
инвестиционна банка | Група

**Доклад за дейността на Групата на Европейската инвестиционна банка през 2024 г.
Приоритети за благоденствие**

© Европейска инвестиционна банка, 2025 г.

98 -100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg

Всички права запазени.

По всички въпроси относно права и лицензи следва да се обръщате към publications@eib.org.

За допълнителна информация относно дейността на ЕИБ, моля, вижте нашия уебсайт, www.eib.org.
Можете да се свържете с нас на info@eib.org. Нашият бюлетин е на адрес www.eib.org/sign-up.

© Снимки: ЕИБ, Energy Dome, Verkor, Swappie, Matr Foods, Rim Foam, Shutterstock, GettyImages.

Издание на Европейската инвестиционна банка.
Отпечатано на хартия FSC®.

КАКВО СЪДЪРЖА ТОЗИ ДОКЛАД

Хората и предприятията очакват Европа да подкрепи инвестициите за бъдещето. Инвестиции, които подобряват живота. Инвестиции, които укрепват сигурността и предлагат нови възможности. През 2024 г. Групата на ЕИБ представи стратегическа пътна карта, която цели точно това. Обединени около нашите основни стратегически приоритети, ние се стремим да ускорим зеления преход, да насърчим технологичните иновации, да укрепим сигурността и отбраната, да подкрепим сближаването на регионите и социалната инфраструктура. Нашата решителна подкрепа за глобалното развитие и интегрирането на капиталовите пазари подsigурява солидното международно присъствие на Европа. **Нашите приоритети дават тласък на растежа, просперитета, технологичния и социалния напредък в отделните държави членки, в целия Европейски съюз и по света.** Те са в синхрон с програмата на европейските лидери за конкурентоспособност, стратегическа самостоятелност и икономическа сигурност. Нашата дейност в тези области способства за утвърждаването на позицията на Европа по света и помага за справянето с днешните геополитически предизвикателства. Настоящият доклад представя проекти, които отразяват нашата дейност по всеки един от тези приоритети.

СЪДЪРЖАНИЕ

2 2024 ГЛАВНОТО, ДАННИ ЗА КРЕДИТНАТА ДЕЙНОСТ И ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

4 ГРУПАТА НА ЕИБ ВЪВ ВАШАТА СТРАНА

6 ЕИБ ВЪВ ВАШИЯ СВЯТ

9 НАШИТЕ ОСНОВНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

1. ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

- 12 Германия: Енергия от щедрата земя
- 13 Германия: Мрежа за зеленото сърце
- 14 Франция: Гига-тласък в производството на батерии
- 16 Италия: Купол от възобновяема енергия
- 18 Полша: Най-после в безопасност

2. ЦИФРОВИЗАЦИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ИНОВАЦИИ

- 22 Белгия: Вече няма нужда от маски за сън
- 23 Финландия: Технология без срок на годност
- 24 Германия: Автономни коли под наем
- 25 Италия: Електрифицирано бъдеще
- 26 Испания: Искрата на еволюцията при мотоциклетите
- 27 Австрия: Зелено решение за стоманата
- 28 Испания и Швеция: Вълна от нововъведения
- 29 Полша: Светлинен скок
- 30 Франция: Приспособими антители

3. СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

- 34 Дания: Преобразяването на Есбьорг

4. СЪВРЕМЕННА ПОЛИТИКА НА СБЛИЖАВАНЕ

- 38 Италия: Трудно решение
- 39 Румъния: Покриви в помощ на прехода
- 40 Словения: Увеличаване на зелената енергия
- 41 Полша: Железопътна линия към морето

5. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

- 44 Кипър: Стаи за растеж
- 45 Австрия: Изобилие от имоти под наем
- 46 Чехия: Острава на бис
- 47 Италия: Единство на противоположностите

6. СЕЛСКО СТОПАНСТВО И БИОИКОНОМИКА

- 50 Гърция: Източник на устойчивост
- 51 Испания: Гориво от друг вид
- 52 Дания: Кайма от мицел
- 54 Германия: Модернизиране на млекопроизводството
- 55 Германия: Апетитно решение

7. ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ГЛОБАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ

- 58 Босна и Херцеговина: На път към бъдещето
- 62 Албания: В правилната посока
- 63 Украйна: Всички взаимно си помагаме
- 64 Южна Африка, Мозамбик, Тайван: Дяловото участие като двигател
- 65 Мавритания: Бъдеще за многообразието

8. СЪЮЗ НА КАПИТАЛОВИТЕ ПАЗАРИ

- 68 Испания и Франция: Платформи за капитали

72 ИЗТОЧНИКЪТ НА СРЕДСТВАТА

74 УПРАВЛЕНСКО УСТРОЙСТВО

75 ГЛАВНОТО В ОПЕРАТИВНИЯ ПЛАН НА ГРУПАТА ПРЕЗ 2025-2027 Г.

ПОСТИЖЕНИЯ ПРЕЗ 2024 Г.

**ГРУПАТА НА ЕИБ
ПРЕЗ 2024 Г.**

**88,8 млрд.
евро**

**ЕВРОПЕЙСКАТА
ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА
ПРЕЗ 2024 Г.**

**68,2 млрд.
евро в ЕС**

**8,4 млрд. евро
извън ЕС**

Европейският инвестиционен фонд (ЕИФ), част от Групата на ЕИБ, специализира в рисковото финансиране в подкрепа на микро-, малки и средни по размер предприятия и насърчава растежа и иновациите в цяла Европа. Той предоставя финансови средства и експертна помощ за обосновани и устойчиви инвестиции и за гаранционни операции. Акционери в ЕИФ са ЕИБ, Европейската комисия, публични и частни банки и финансови институции.

**ЕВРОПЕЙСКИЯТ
ИНВЕСТИЦИОНЕН
ФОНД 2024 Г.**

**14,8 млрд.
евро**

ЕИБ И НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

**238 500
ха**

Залесяване и
възстановяване на гори

854 000

Нови абонати на 5G

192 000

Учащи се в образователни
заведения с достъп до
финансиране

**20 964
MWh**

Електроенергийни
мощности от
възобновяеми източници

100 400

Жилища с подобрена
енергийна ефективност

14,7 млн.

Домакинства с достъп
до
електроенергия

107 370 км

Изградени/
модернизирани
електропроводи

7,2 млн.

Монтирани
интелигентни
електромери

14,9 млн.

Брой лица с по-добри
здравни услуги

67,5 млн.

Население с по-добра
градска/регионална
инфраструктура

305 млн.

Брой допълнителни
пътувания с обществен
транспорт

19 800

Изградени или обновени
социални или ниско-
бюджетни жилища

2,5 млн.

Души с нови системи за
събиране на отпадъци

5,9 млн.

Души с по-добри
санитарни условия

13,7 млн.

Души с достъп до
по-безопасна питейна вода

2 млн.

Души със снижен риск
от наводнения

49

Изстреляни спътници

1,5 млн.

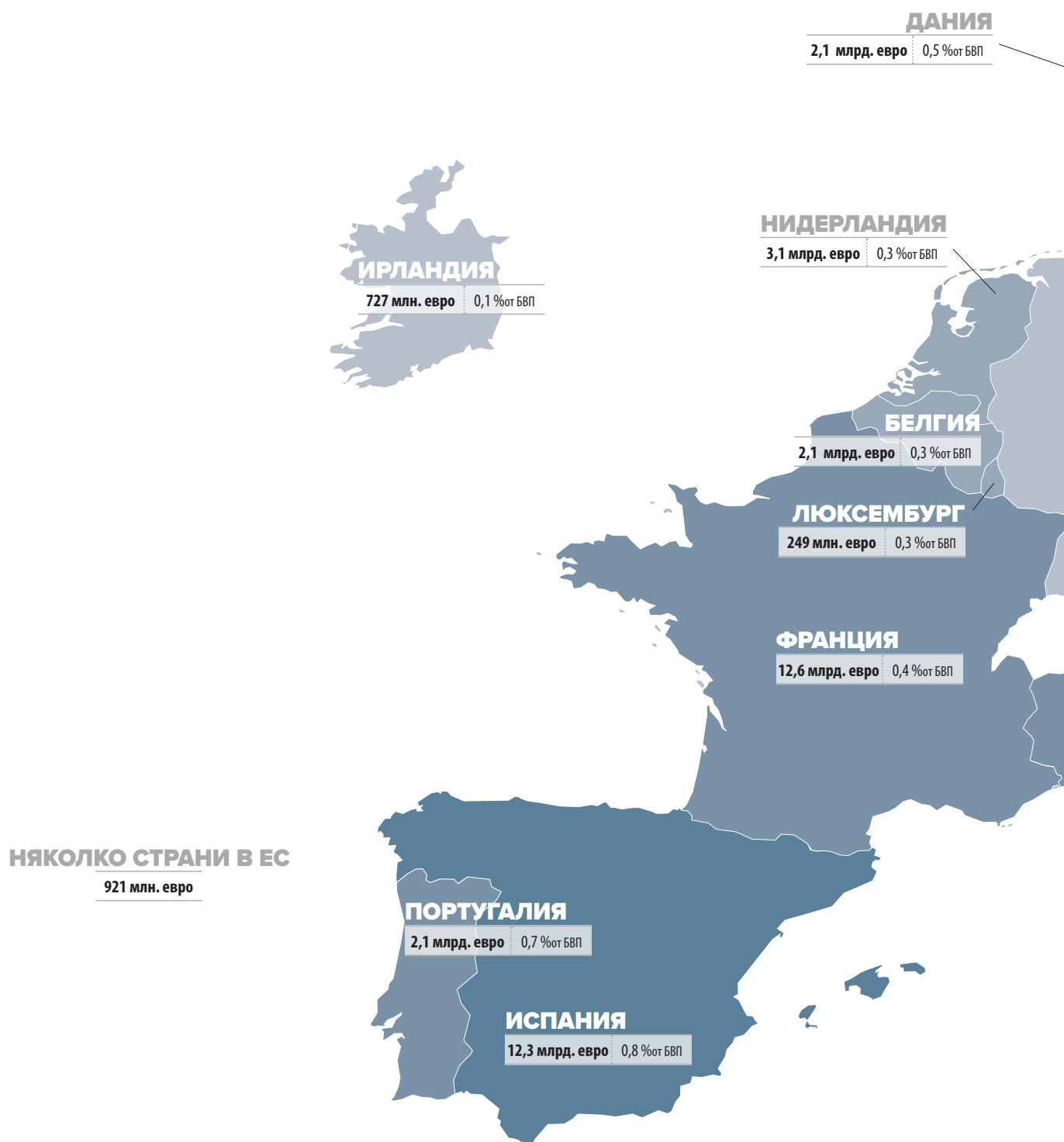
Нови работни места до
2028 г.

1,1 %

Въздействие върху БВП на ЕС
до 2028 г.

Очаквани резултати по нови операции,
подписани през 2024 г.
Всички данни не са одитирани
и са предварителни.

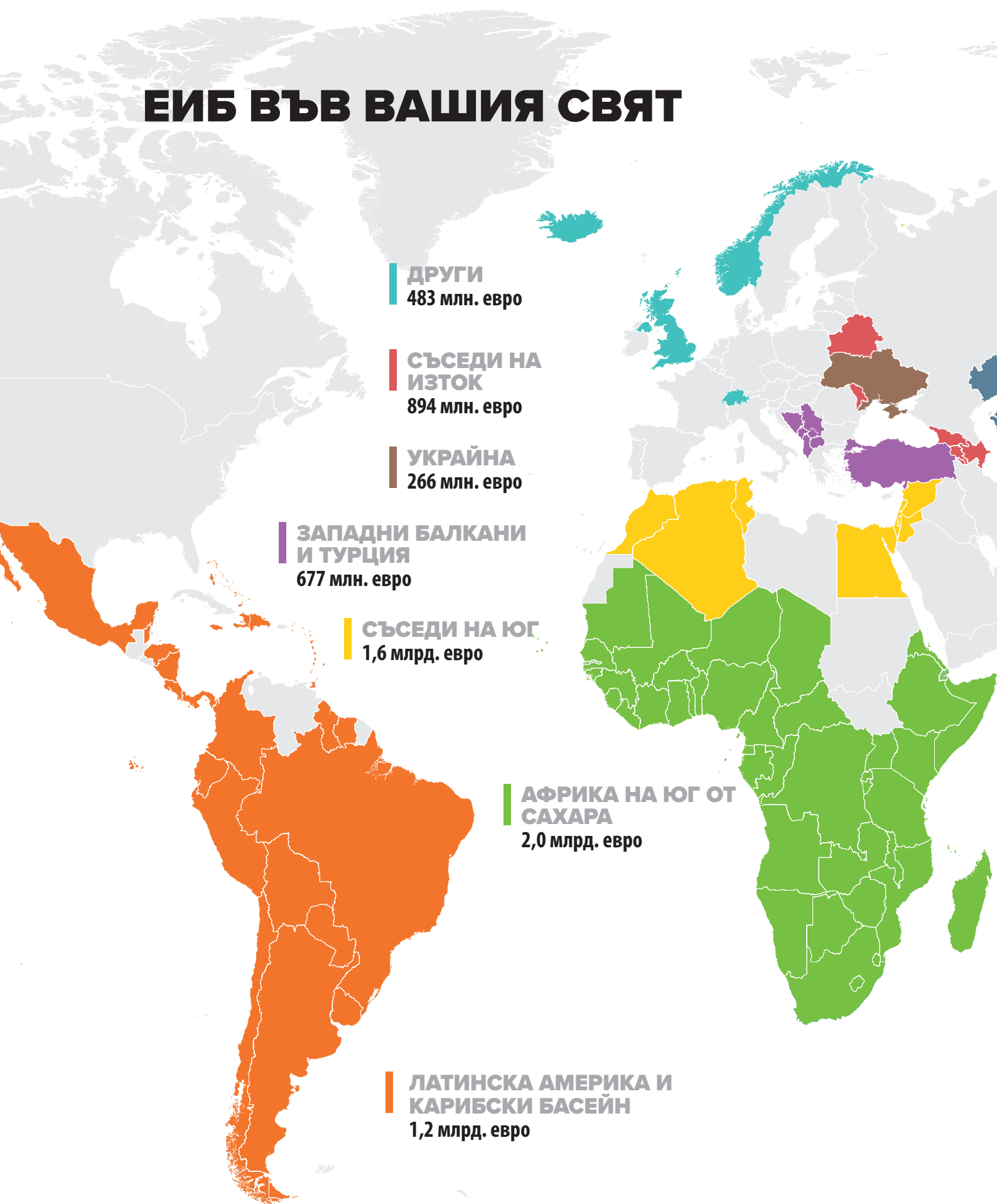
ГРУПАТА НА ЕИБ ВЪВ ВАШАТА СТРАНА

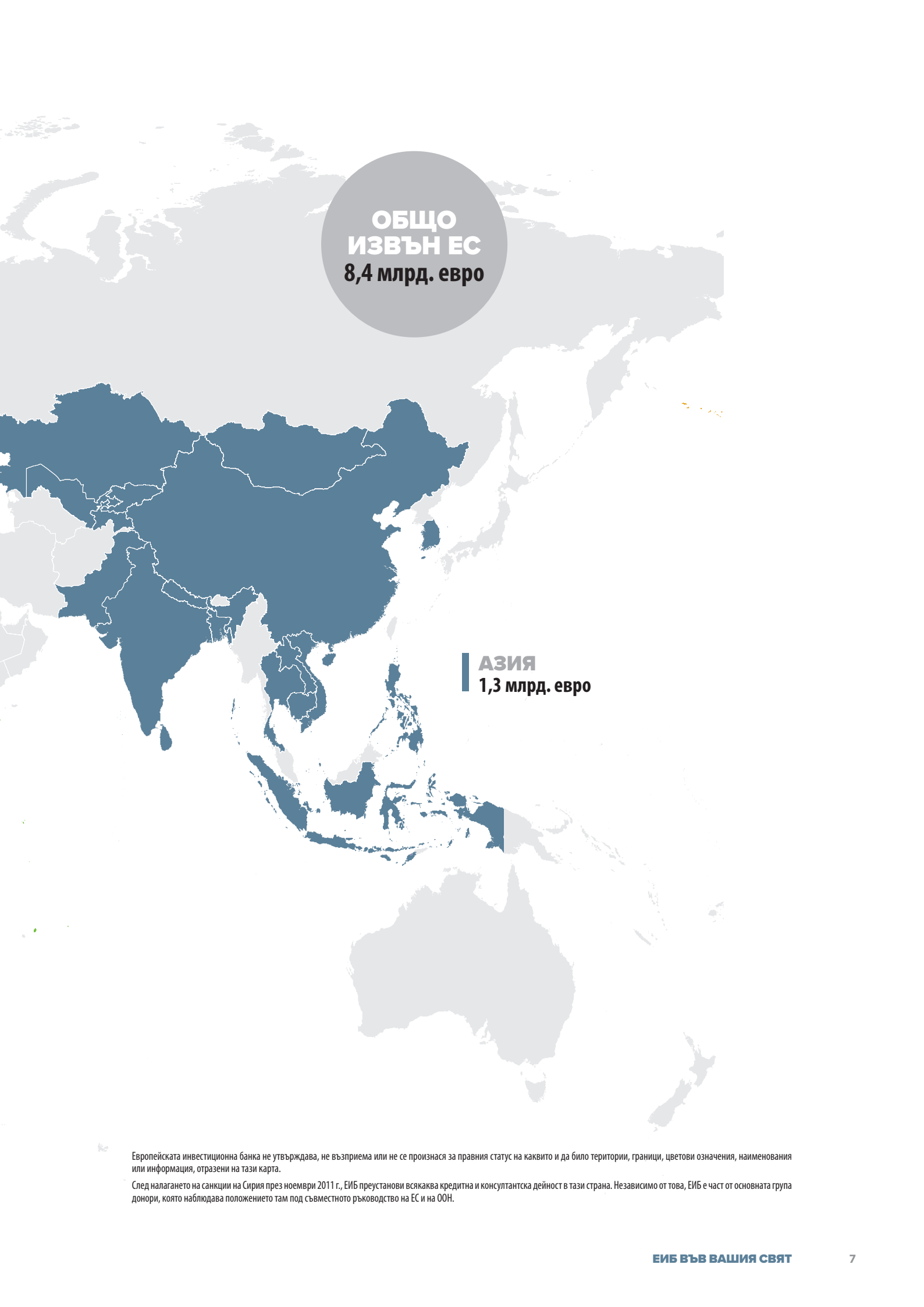

По-тъмният шрифт обозначава по-големи инвестиции като процент от БВП.

ЕИБ ВЪВ ВАШИЯ СВЯТ

**ОБЩО
ИЗВЪН ЕС
8,4 млрд. евро**

**АЗИЯ
1,3 млрд. евро**

Европейската инвестиционна банка не утвърждава, не възприема или не се произнася за правния статус на каквито и да било територии, граници, цветове означения, наименования или информация, отразени на тази карта.

След налагането на санкции на Сирия през ноември 2011 г., ЕИБ преустанови всякаква кредитна и консултантска дейност в тази страна. Независимо от това, ЕИБ е част от основната група донори, която наблюдава положението там под съвместното ръководство на ЕС и на ООН.

НАШИТЕ ОСНОВНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

50,7
млрд. евро

Местоположението на
гигафабриката на Verkor
недалеч от Дюнкерк
облекчава вноса на суровини
и износа на произведените
от нея батерии.

ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

“

Ускореното внедряване на нови чисти технологии е едно от най-неотложните предизвикателства пред Европа в момента. Иновациите в областта на чистите технологии навлизат с невиджани темпове, но превръщането на постиженията в приложими, готови за пазара решения – особено чрез първите по рода си демонстрации – остава трудна и капиталоемка задача. Тези авангардни проекти често крият значителни рискове, което налага изграждането на стабилни партньорски взаимоотношения между публичния и частния сектор за преодоляване на тези предизвикателства. Решени сме да преодолеем този критичен недостиг на финансиране за компаниите в етап на растеж и да стимулираме създаването на ефективни партньорства, за да ускорим внедряването на революционни технологии. Като оказваме подкрепа на най-обещаващите европейски предприятия в сферата на чистите технологии, ние се стараем да ускорим енергийния преход, да насърчим икономическата устойчивост и да подсигурием ролята на Европа в глобалната чиста икономика. ”

Ирене Галвес Верду, ръководител на звеното за дялово участие и капитал за растеж в сферата на чистите технологии, дирекция „Операции“ ЕИБ

“

Финансирането на устойчива зелена инфраструктура е по-важно от всякога предвид новите стряскащи, разрушителни бури, засушавания и внезапните изключително силни валежи. Европейската инвестиционна банка е в изгодна позиция да предоставя мощна подкрепа на държавните политики и да привлича значителни частни капитали за финансиране в областта на климата. В качеството си на климатична банка на ЕС смятам, че можем да станем още по-гъвкави в процеса на работа, да постигнем повече и да поддържаме ясна, дългосрочна политика, която успешно допълва всички останали стратегически приоритети. ”

Дирк Рус, ръководител на програмите за енергиен преход, дирекция „Проекти“ ЕИБ

ЕНЕРГИЯ ОТ ЩЕДРАТА ЗЕМЯ

В Германия се извършват сондажи за добив на топлина и енергия от подземни скали – иновативно решение, което не разчита на водни запаси

Даниел Мьолк първоначално работи в баварския град Геретсрид в началото на 2010 г. по проект за търсене на подземни находища на гореща вода в рамките на план на местната енергийна компания за производство на хидротермална енергия. Макар че не откриват вода, Мьолк и неговият екип успяват да научат почти всичко за почвата и скалните образувания около града. Това полага началото на новаторско геотермално начинание на същото място 13 години по-късно.

Проектите за използване на геотермална енергия най-често включват извличане чрез сондажи на топлината от подземни водни или от парни запаси. Но в Геретсрид и в редица други места подземната вода не е налична или достъпна. Затова Мьолк, като управляващ директор на Eavor Germany, дъщерно дружество на канадската компания Eavor, прави сондажите дълбоко в земната кора и извлича топлината от самите скали.

Първата търговска инсталация на Eavor-Loop се изгражда в Геретсрид с помощта на безвъзмездни средства на стойност 91,6 млн. евро от Иновационния фонд на ЕС и финансиране в размер на 45 млн. евро от Европейската инвестиционна банка. Това е ново решение, което ще осигури чиста, възобновяема топлинна и електрическа енергия за 30 000 домакинства в региона.

Системата наподобява гигантски подземен радиатор. Техническите специалисти на Eavor извършват два вертикални сондажа на дълбочина между 4 500 и 5 000 метра. След това се пробиват 12 двойки хоризонтални странични канали с дължина от 3 000 до 3 500 метра от основата на всеки сондаж, което прави общо около 80 км сондаж на контур. (Системата на Геретсрид ще има четири такива контура.) След това гигантският радиатор се запълва с чиста вода. Водният поток се задейства от помпа. Когато помпата се изключи, системата продължава да работи по обичайния начин на принципа на „термосифон“. Това означава, че водата в долната част на системата се загрява от подземните скали чрез проводимост и естествено се издига на повърхността, където може да се използва непосредствено за нуждите на централното отопление или за производство на електроенергия. Системата отделя по-малко парникови газове в сравнение с конвенционалните геотермални системи, защото не се налага повторно нагнетяване на нови течности и не изисква често използване на помпи.

По план първият контур от проекта Geretstried Eavor-Loop трябва да бъде пуснат в експлоатация до края на 2024 г. Очаква се и четирите контура да заработят до 2026 г. Компанията работи по втори проект в Хановър.

“ Когато помпата се изключи, системата продължава да работи по обичайния начин ”

МРЕЖА ЗА ЗЕЛЕНОТО СЪРЦЕ

Мрежата на Тюрингия се модернизира, за да бъдат преодолените затруднения по пътя към декарбонизацията

За да понижи емисиите си на CO₂ и да укрепи енергийната си сигурност, Европа прави крупни инвестиции във възобновяеми енергийни източници като вятърна и слънчева енергия. Поради променливото и зависещо от времето електроснабдяване от слънцето и вятъра, операторите на преносните мрежи трудно прогнозираят и управляват търсенето и предлагането на електроенергия. Наред с това, зависимостта от възобновяемите енергийни източници може и да затрудни поддържането на стабилно напрежение на електрическите мрежи. Това създава риск за тяхната сигурност, тъй като влошава способността на системата да издържа на внезапни смущения, като например спиране на голям генератор или внезапно отслабване на вятъра.

TEAG, операторът на разпределителната мрежа в германския регион Тюрингия, е една от многото мрежови компании в Европа, които инвестират в момента, за да се справят с тези затруднения по пътя към декарбонизацията. Наричана „зеленото сърце на Германия“ заради гъстите си гори, Тюрингия произвежда над 57 % от своята електроенергия от възобновяеми източници, в това число 22,4 % от вятър.

През април 2024 г. TEAG подписа с Европейската инвестиционна банка заем от 400 млн. евро в рамките на плана REPowerEU на Европейския съюз, с който да подпомогне финансирането на инвестиционна програма на стойност 600 млн. евро за модернизиране на своята пространна регионална мрежа. Компанията обслужва 620 общини, много от които са малки, с население от 10 000 до 20 000 души. С помощта на заема TEAG ще може да удвои своите инвестиции в електропреносната мрежа и да наеме най-малко още 300 служители.

“Очакваме огромно нарастване на потребностите от възобновяеми енергийни източници.”

„Очакваме огромно нарастване на потребностите от възобновяеми енергийни източници“, споделя Майк Карашински, ръководител на отдел в TEAG. „Германия се ориентира от много централизирана система от въглищни и ядрени електроцентрали, разположени близо до центровете на потребление, към изключително децентрализирана система, в която производството на електроенергия се извършва, когато метеорологичните условия са най-благоприятни. Най-трудно е да разберем къде ще се формират бъдещите потоци и кои преносни линии ще бъдат най-натоварени“.

Интелигентна мрежа

Като част от инвестиционната програма ще бъдат изградени нови електропроводи и въздушни линии за всички видове напрежение, а другите ще бъдат заменени. Ще има нужда и от изграждане на подстанции, както и от модерни мрежови компоненти за автоматизирано и цифрово електроразпределение. Тези инвестиции са необходими за модернизиране на мрежата, за да се свържат повече децентрализирани производители и потребители на слънчева и вятърна енергия, сред които има и потребители, които искат да свържат соларни панели, термопомпи и домашни станции за зареждане на електрически автомобили, за да се възползват от възможностите, които предлага цифровата трансформация.

„Поради увеличаването на електрическата мобилност и това че батериите на автомобилите и системите за зареждане могат да връщат ток към мрежата, се налага да инвестираме в много по-интелигентна мрежа“, смята Карашински.

ГИГА-ТЛАСЪК В ПРОИЗВОДСТВОТО НА БАТЕРИИ

Френската новосъздадена компания Verkor изгражда гигафабрика в Дюнкерк за масово производство на акумулаторни батерии за 300 000 електрически автомобили годишно

Беноа Леменян заедно с още петима души основава френската компания за батерии Verkor през юли 2020 г. Името на компанията е свързано с планинската верига Vercors, която се извисява над родния град на Леменян - Гренобъл. Темпът на растеж е толкова стръмен, колкото са и склоновете на тези възвишения.

След като набира първоначален капитал от 250 млн. евро за своя иновационен център в Гренобъл, Verkor бързо успява да привлече още средства, в това число и 650 млн. евро под формата на държавни субсидии по плана „Франция 2030“, чиято цел е да помогне на френската промишленост да не изостава, като инвестира мащабно в иновационни технологии и в зеления преход. Субсидиите включват 60 млн. евро от региона О-дьо-Франс и 30 млн. евро от Дюнкерк.

През април 2024 г. Европейската инвестиционна банка одобрява директни заеми за Verkor на стойност 270 млн. евро, за да подпомогне изграждането на гигафабриката на компанията в Дюнкерк с подкрепата на InvestEU. Наред с това банката планира да подпише договори за посреднически заеми с участващите търговски банки, с които общото финансиране за проекта може да достигне общо 400 млн. евро.

Нестабилни пазари

Всички изброени инвестиции са свързани с риск.

„Привличането на милиарди капиталово и дългово финансиране на пазара за батерии за електромобили не е лесно за новосъздадени компании като Verkor“, твърди Оливие Кюни, служител на Европейската инвестиционна банка, който работи по проекта. „Търсенето на електрически автомобили и цените на суровините са крайно нестабилни, а тези мегапроекти са изправени пред технологични, пазарни и строителни рискове, които превръщат структурираното финансиране в сложна задача за спонсорите и кредиторите“.

Заради батериите, които формират между 30 % и 50 % от цената на електрическите автомобили, те все още са по-скъпи от подобни автомобили, използващи изкопаеми горива. Производителите на автомобили се стремят да намалят разходите, за да могат електрическите автомобили, произведени в Европа, да бъдат конкурентоспособни в сравнение с автомобилите, задвижвани с изкопаеми горива, и електрическите автомобили, произвеждани в Азия. „Това е много конкурентен сектор“, отбелязва Йонас Волф, главен инженер в Европейската инвестиционна банка. „Има технологичен риск, тъй като производителите непрекъснато увеличават капацитета на клетките, за да ги направят още по-изгодни и да намалят цената им“.

Как да надскочим границите

Катодът, който представлява основен компонент на литиево-йонната батерия, например, е изработен от смес на никел, манган и кобалт с малко литий и други метали. „Формулата на тази смес е патентована“, обяснява Волф.

Металите са скъпи и много нестабилни, със сложни вериги на доставка и процеси на добив и производство. Тенденцията е да се намали количеството на скъпите и нестабилни метали в състава на сместа, за да се намалят разходите и да се увеличи ценовата устойчивост. Освен това възникват и съображения за съответствие, свързани с веригите за доставки, които често се намират извън границите на Европейския съюз. „Стараме се материалите да са от местно производство, което да пренесем в Европа и извън нея“, споделя Лемениян, основателят на компанията. „Някои материали все още ще се доставят от Африка, Южна Америка и Азия. Но обикновено доставките ни на литий ще се осъществяват от Европа. Част от никела ще бъде от Европа, а някои доставки на кобалт – от Мароко. Ние развиваме тези вериги за създаване на стойност заедно с Renault“.

Местоположението на гигафабриката близо до пристанището на Дюнкерк ще улесни вноса на суровини и износа на готова продукция за заводите на Renault. Очаква се четирите производствени линии на гигафабриката да произвеждат акумулаторни батерии за максимум 300 000 автомобила годишно. Също така се очаква до 2030 г. проектът да разкрие от 1 500 до 2 000 работни места в Дюнкерк.

“Тази операция отговаря на всички важни изисквания. Това е новаторско европейско новосъздадено предприятие, което улеснява екологичния преход на европейското автомобилостроене и допринася за глобалната конкурентна позиция на Европа в такъв важен сектор.”

КУПОЛ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ

Въглеродният диоксид причинява изменение на климата. Но една италианска компания е открила как да го превърне в решение за съхранение на енергия от възобновяеми източници – и за борба с глобалното затопляне.

В Централна Сардиния огромен балон се откроява на хоризонта. Той е пълен с въглероден диоксид – един от основните парникови газове, които водят до опасни промени в нашия климат. При все това самият газ, който предизвиква глобалното затопляне, може да се превърне във важен фактор в борбата с климатичните промени. За Energy Dome (Енергиен купол), новосъздадена компания, със седалище в Милано, огромният балон, известен още като „купол“, е важна част от нейната батерия с CO₂.

„Към момента възобновяемите енергийни източници са водещи по отношение на производството на електроенергия, но те имат и недостатък – слънцето не винаги грее, а и вятърът не винаги духа“, посочва Паоло Кавалини, ръководител на екипа на Energy Dome. „В същото време денонощно се нуждаем от електроенергия от възобновяеми източници. Затова ни трябва дългосрочно съхранение на енергия“.

Именно съхранението е липсващата част от революцията в областта на възобновяемата енергия. Производителите на енергия трябва да могат да съхраняват енергията, произвеждана от вятъра или слънцето, за да може тя да се използва в периоди на слабо производство. Създателите на иновации изпробват разнообразни методи. А този на Energy Dome е един от най-обещаващите. Нововъведението на компанията може да съхранява енергия в продължение на десет часа на цена, наполовина по-ниска от тази на литиево-йонните батерии. „Тази продължителност има решаващо значение, тъй като позволява на възобновяемите енергийни източници да заменят изкопаемите горива и да осигурят до 90 % от енергийния микс на Европа“, смята Кавалини.

Първата по рода си демонстрационна инсталация на Energy Dome вече работи от две години. В община Отана, Сардиния, се изгражда пълномасщабна електроцентрала, която може да генерира 200 MWh електроенергия с еднократно зареждане, което се равнява на 2 439 батерии за Tesla Model 3 Long Range.

„Дългосрочното съхранение на енергия е липсващото звено за осъществяване на енергийния преход“, твърди Кавалини, „а ние смятаме, че с нашата технология можем да поемем водещата роля при тази вълна“.

От минус към плюс

През деня батерията с CO₂ използва излишната енергия от местната мрежа – обикновено осигурявана от слънчева енергия – за компресиране и втечняване на въглероден диоксид, като го съхранява в стоманени резервоари. Така се използва свойството на въглеродния диоксид да се втечнява под високо налягане при стайна температура за разлика от въздуха. При компресирането се генерира и топлина, която се съхранява в специални системи за съхранение на топлинна енергия. Когато има нужда от електричество, процесът се обръща. Съхраняваният течен въглероден диоксид се подгръва в топлообменния апарат, като отново се превръща в газ. След това този газ се насочва обратно към купола. Но преди да попадне там, той задвижва турбина за производство на електроенергия.

„Целият процес представлява затворен цикъл, който връща в мрежата 75 % от първоначално използваната енергия по време на зареждането“, обяснява Кавалини. „Той може да продължи 30 години без никаква промяна, за разлика от други електрохимични технологии, които бързо се увреждат“.

В подкрепа на зеления преход на Европа

Европейският съюз противодейства на изменението на климата чрез амбициозен план за преминаване към въглеродно неутрална икономика до 2050 г. За постигането на тази цел Европа ще трябва да замени изгубени мощности за производство на енергия от изкопаеми горива с чисти източници, по-конкретно с възобновяеми енергийни източници като вятъра и слънцето.

Решението за съхранение на Energy Dome е подкрепено от Европейската инвестиционна банка и от програмата Breakthrough Energy Catalyst (Катализатор за революционна енергия), създадена от Бил Гейтс, с общо финансиране от 60 млн. евро. Подобни решения имат решаващо значение за целите на Европа в областта на климата. „Това е вдъхновяващ пример за революционна технология, от която се нуждаем все повече в Европа и в света“, заявява Алесандро Ронцони, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка, работил по проекта. „Това финансиране ще помогне за изграждането на обекта, за внедряването на технологията и за привличането на частни средства“.

Бъдещето на дългосрочното съхранение

Батериите на Energy Dome осигуряват енергийния баланс на доставките от възобновяеми енергийни източници и търсенето на енергия, както и резервното съхранение за няколко дни, което да стабилизира мрежата в периоди на неблагоприятни метеорологични условия с прекъсване на производството на енергия от соларни фотоволтаични панели.

Друго предимство на батериите с въглероден диоксид е тяхната достъпна цена. Те са изработени от екологични материали и стандартни компоненти. Това означава, че те могат да произвеждат електроенергия на по-ниска цена от литиево-йонните батерии.

„Нашата инсталация в Сардиния е първият пълномасщабен модул от този вид и ще бъде модел, който възнамеряваме да разпространим по целия свят“, твърди Кавалини. „Нашите куполи могат да работят в различни размери и конфигурации“.

“ Дългосрочното съхранение на енергия е липсващото звено за осъществяване на енергийния преход. ”

НАЙ-ПОСЛЕ В БЕЗОПАСНОСТ

През септември 2024 г. Югозападна Полша преживява опустошително наводнение. Язовирът Racibórz Dolny осигури защита на милиони хора, като доказва ефективността на мерките за защита от наводнения

Чеслав Бурек, кметски наместник на селската общност Любомия, мечтае за бъдеще, в което жителите на село Ниебочови ще могат да живеят без постоянен страх от наводнения. Селото в Югозападна Полша пострадна сериозно по време на наводнението на река Одра през 1997 г. – най-тежкото в историята на региона. Разрушените домове и погубения човешки живот опустошават общността. Бурек, чиято длъжност означава кметски наместник на група села, обещава да предотврати повторение на подобна трагедия. Тази възможност се открива, когато полското правителство решава да построи големия язовир „Рациборж Долни“ в долината на река Одра, близо до селото. Но за да се осъществи проектът, жителите се изправят пред сериозна пречка - те трябва да се преместят. „Тъй като навсякъде около нас има потоци, винаги когато времето е лошо, стават внезапни наводнения“, обяснява Бурек. „Да останем там, където сме, щеше да означава край на селото ни“.

Затова общността основава Нове Ниебочови. Това ново Ниебочови се изгражда само на няколко километра от старото село. Решението не е лесно, но когато през септември 2024 г. Югозападна Полша отново е сполетяна от катастрофално наводнение, се оказва, че то е било правилно. Това наводнение не засяга селото, благодарение на огромния нов язовир. Освен че успя да спаси Нове Ниебочови, язовирът ограничи последиците от наводненията за над 2,5 млн. жители в три провинции: Силезия, Долна Силезия и Ополские. „Трябваше да чакаме почти 19 години, да се изправим срещу много трудности, но накрая намерихме начин да опазим нашата общност и да съхраним нашето наследство“, разказва Бурек.

Първото истинско изпитание

Инициативата за партньорство JASPERS, финансирана от Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка, оказва подкрепа при подготовката на проекта за язовира „Рациборж Долни“, както и за други проекти за защита от наводнения по поречието на реките Одра и Ниса. „Язовирът служи като гигантски буфер, който задържа наводненията от реките Одра и Ниса“, обяснява Лукаш Вира, старши инженер-хидролог в Европейската инвестиционна банка, работил по проекта. „Това е изключително важен елемент от системата за защита от наводнения по река Одра“.

През септември 2024 г. язовирът е подложен на сериозно изпитание. Регионът е засегнат от най-тежките регистрирани наводнения, които дори надминават историческото наводнение от 1997 г., причинило огромни щети на 600 000 души във Вроцлав. Само за период от четири дни бурята „Борис“ отприщи валежи, пет пъти по-високи от средните за септември, и причини огромни щети в цяла Южна Полша. Ефективността на язовира бе толкова високо оценена, че предизвика хиляди благодарствени отзиви в Google Maps за жертвоготовността на селата, които бяха преместени заради неговото изграждане. „Той спаси град Рациборж, откъдето са майка ми и нейните родители“, пише в един от отзивите. „Бих искал да благодаря на бившите жители на Лигота Творковска и Ниебочови, както и на 240 разселени семейства.“

Защита от наводнения в цяла Полша

Последните наводнения ясно показаха колко важни са проектите за управление на риска от наводнения, както и далновидността на полското правителство, което даде ход на амбициозни проекти за защита от наводнения в уязвими райони в цялата страна, като Котлина Клодска, Сандомиеж, Слубице, Жулави и Вензел Освиенцимски.

„С помощта на средствата от ЕС завършихме 119 проекта за приспособяване към изменението на климата, включително инвестиции за подобряване на безопасността при наводнения, задържане на води и разработване на системи за прогнозиране на заплахи и спасителни операции в Полша“, изтъква Ярослав Орлински, директор в Министерството на фондовете за развитие и регионалното развитие. „Ако тези инвестиции не бяха направени, мащабът на щетите щеше да е огромен, много по-голям от този, който претърпяхме“.

Все по-често срещано явление

Наводненията са едни от най-разрушителните природни явления, а изменението на климата ги прави все по-чести и тежки. Учените предричат, че четиридневните порои ще стават най-малко два пъти по-чести и със 7 % по-интензивни. Ако глобалните температури се повишат с 2° по Целзий, честотата на подобни бури може да нарасне с около 50 %.

„Имаме нужда от повече подобни проекти, а съществуващата инфраструктура трябва да се разшири и подобри, тъй като се стопява границата на безопасност“, заявява Екарт Трониер, който ръководи консултантския екип на JASPERS. „В много случаи инфраструктурата за защита от наводнения е налична, но бездейства. Единствено когато ни сполети бедствие, се убеждаваме колко важни са те в действителност за спасяването на човешки живот и за избягването на огромни щети“.

В съответствие с нова задача екипът за технически консултации помага на полските власти при избора и приоритизирането на нови проекти за управление на риска от наводнения.

Проектите за защита от наводнения могат да вдъхнат нов живот и в градовете.

„Постепенно във Вроцлав започнаха да се появяват ресторанти и магазини, а поречието се превърна в зелени площи с велосипедни алеи“, добавя Екарт Трониер. „Ето така водата отново се превърна в ценност за града“.

14,4
млрд. евро

Финландската Swappie удължава полезния живот на смартфоните и намалява въглеродните емисии.

2

ЦИФРОВИЗАЦИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ИНОВАЦИИ

“

Нашата подкрепа за революционни технологии като изкуствения интелект е важна за насърчаване на научните открития, повишаване на производителността и конкурентоспособността, както и за преобразяване на бизнес моделите. Освен това тя ускорява енергийния преход и повишава нивото на нашата сигурност и отбрана, например чрез технологиите за киберсигурност. ”

Антонело Лочи, ръководител на отдел „Иновативни цифрови технологии и производствени сектори“, дирекция „Проекти“, ЕИБ

“

Всяка една от тези компании не само прекращва границите на технологиите, но и укрепва бъдещата самостоятелност на Европа в критични сектори. ”

Ю Жанг, Ръководител на отдел „Високи технологии, цифрови 4.0 и биологични науки“, дирекция „Операции“, ЕИБ

“

Нашата решителна ангажираност във финансиране на новаторството и цифровизацията подкрепя усилията на Европа за повишаване на нейната конкурентоспособност. Нашето финансиране за стабилни научни и технологични начинания, за бърз достъп до информация и цифрови услуги повишава иновационния капацитет на Европа – и в крайна сметка увеличава заетостта в Европа. ”

Кристин Гарбург, ръководител на отдел „Корпорации в региона на Балтийско море и Северна Европа“, дирекция „Операции“, ЕИБ

“

Новаторските медико-технологични предприятия в начален етап на развитие участват активно в европейски научноизследователски и развойни дейности, които оказват положителен ефект по отношение на познанието. Подобни инвестиции задоволяват неудовлетворени медицински потребности със силно социално-икономическо въздействие и носят значителни ползи за човешкото здраве. ”

Дана Бурдуджа, ръководител на отдела за биологични науки и здравеопазване, дирекция „Проекти“, ЕИБ

ВЕЧЕ НЯМА НУЖДА ОТ МАСКИ ЗА СЪН

Нововъведението на Нухоаh представлява минималистично лечение на обструктивна сънна апнея – най-често срещаното нарушение на съня в света

За медицинската технологична компания Нухоаh обструктивната сънна апнея е изключително важен пазар поради огромните нужди на пациентите и съществуващите ограничени възможности за лечение. Това подтиква белгийската компания да разработи ново устройство за лечение на това разстройство на съня. „Един от водещите ни мотиви беше високият процент пациенти, отпаднали от терапията с подаване на постоянно налягане в дихателните пътища – стандартното лечение при обструктивна сънна апнея“, разказва Оливие Таелман, главен изпълнителен директор на Нухоаh. „Липсата на решение, в чийто център е поставен пациента, ни насочи към създаването на устройство с минимално инвазивна невростимулация“.

Новаторският замисъл на устройството Genio на Нухоаh може да се окаже от голяма полза за около 14 % от мъжете и 7 % от жените, които страдат от умерена до тежка сънна апнея.

Стандартното лечение с апарати, поддържащи непрекъснато положително налягане в дихателните пътища, изисква носене на неудобна маска през цялата нощ. Много пациенти не могат да понесат лечението, тъй като го намират за неудобно или за смущаващо техния сън. Половината от потребителите се отказват от това лечение до няколко години.

Европейската инвестиционна банка оцени потенциала на Genio и през юли 2024 г. инвестира 37,5 млн. евро в по-нататъшните изследвания и разработки и за разгръщане на производството.

„Нашата технология за невростимулация, проектирана за по-голям комфорт и спазване на изискванията, ще позволи на пациентите да постигнат по – добро качество на живот чрез ефективно и удобно за пациентите средство, което се справя с този значителен неразрешен медицински проблем“, твърди Таелман.

Минимално инвазивен

Обструктивната сънна апнея предизвиква многократни повтарящи се спирания на дишането поради запушване на дихателните пътища. Това често се дължи на отпускане на меките тъкани в гърлото. Клиничните проучвания показват, че смъртността при нелекуваните пациенти, страдащи от обструктивна сънна апнея, се увеличава значително с течение на времето. Ако тя не се лекува, рискът от инсулт може да се удвои, а рискът от смърт от сърдечносъдови заболявания – да се увеличи до пет пъти. Нелекуваната сънна апнея може да предизвика сънливост през деня и лоша концентрация, както и да увеличи риска от високо кръвно налягане и диабет тип 2.

Устройството Genio се имплантира под брадичката на дълбочина около 2 см с помощта на кратка амбулаторна процедура. То работи без външна батерия или видими части, което позволява удобно и дискретно използване. Най-важният мускул на езика се нарича гениоглосус, а нервът му – хипоглосален. Genio стимулира този нерв едновременно от лявата и от дясната страна, точно под брадичката, като предизвиква свиване на задната част на езика, който леко се избутва напред. Чрез стимулиране на този нерв системата не позволява на езика да навлезе обратно в гърлото, което от своя страна позволява дихателните пътища да останат отворени през цялата нощ.

ТЕХНОЛОГИЯ БЕЗ СРОК НА ГОДНОСТ

Финландската компания Swappie внедрява иновации в областта на възстановяването на смартфони, за да намали въглеродните емисии, да сведе до минимум електронните отпадъци и да пести важни суровини

През 2023 г. европейците са закупили 130 млн. нови смартфона. При производството на всеки телефон се отделят 80 кг CO₂. Възстановените смартфони имат 78 % по-нисък въглероден отпечатък от новите, но в Европа едва 25 % от телефоните втора употреба се препродават. Така почти 98 млн. смартфона не се възстановяват, което представлява значителна пропусната възможност за намаляване на въглеродните емисии. Финландската компания Swappie възстановява и препродава смартфони, за да помогне на своите клиенти да намалят въглеродния си отпечатък и да се приобщят към кръговата икономика.

А всичко това започва след като Сами Мартинен е измамен.

„Купих си използван телефон онлайн“, си спомня Мартинен, „но той така и не ми бе доставен“. След като осъзнават, че подобни измами са често срещана практика, Мартинен и неговият партньор виждат възможност за бизнес. „Предприемачът в мен се събуди още на другия ден. Направихме няколко проучвания и така се появи Swappie“.

Днес компанията, основана от Мартинен, е най-големият европейски доставчик на услуги за възстановяване на iPhone с над 2 млн. клиенти в 13 държави. „Ако хората имат доверие в пазара, те ще са по-склонни да използват продукти от кръговата икономика“, споделя Мартинен. „Удължаването на срока на експлоатация на един смартфон само с една година намалява въглеродните емисии през целия му жизнен цикъл с една трета“.

Запазване на суровините

В Европейския съюз ежегодно се генерират 5 млн. тона електронни отпадъци. Смартфоните са от решаващо значение за този проблем, тъй като съдържат важни суровини като кобалт и литий. Ако само 50 % от продадените през 2023 г. смартфони бъдат възстановени или рециклирани, Европа би могла да спести или оползотвори 1 365 тона кобалт и 195 тона литий –повече от половината от 380 тона, добивани от Португалия – най-големия производител в Европа през тази година.

Именно затова Европейската инвестиционна банка подкрепи компанията със 17 млн. евро рисково дългово финансиране, подкрепено от програмата InvestEU. „Работата на Swappie се вписва в нашия ангажимент за кръгова икономика и устойчиви иновации“, казва Ивона Биернат, кредитен специалист, който работи по проекта.

Заемът ще подкрепи научноизследователската и развойната дейност, както и роботизирането на компанията, което ще спомогне за по-бързи и по-надеждни ремонти на iPhone. Но за да се разрасне секторът на възстановителните услуги, липсва друг важен елемент. Според информация на Евростат по-малко от една трета от европейците продават или рециклират старите си телефони, а почти половината ги оставят в своите домакинства. „Трябва да убедим хората да продават старите си смартфони“, смята Мартинен.

АВТОНОМНИ КОЛИ ПОД НАЕМ

Немската новосъздадена компания Vay предлага новаторска идея за споделяне на електрически автомобили, управлявани дистанционно

Когато през 2017 г. Томас фон дер Охе конструира самоуправляващи се маршрутни автомобили в Силициевата долина, всички вярват, че до три години автомобилите без водач ще бъдат широко достъпни. „Но този тригодишен период винаги се измества с по една година“, казва фон дер Охе, немският съосновател и главен изпълнителен директор на Vay, стартираща компания за мобилност без водачи. И тогава му хрумва идея. Вместо да се чака усъвършенстване на автономните автомобили, защо да не се въведе чисто и ефективно споделяне на автомобили, управлявани дистанционно от водач? Той напуска работата си, връща се в Европа и се свързва с други двама европейски инженери – Фабрицио Селси и Богдан Джукич. Заедно те основават Vay в Берлин.

Ето как работи технологията на Vay: Потребителят може да наеме автомобил чрез приложението на компанията, а обучен водач дистанционно управлява автомобила до местоположението на клиента. След пристигането на автомобила потребителят поема ръчното му управление и го управлява като обикновен автомобил. След завършване на пътуването потребителят прекъсва наемането в приложението и излиза от автомобила, а водачът се заема с паркирането му или го откарва до следващия клиент. Дистанционните водачи работят в напълно виртуална среда по време на шофиране. Сензори с камери възпроизвеждат заобикалящата среда на автомобила и я предават на екраните на станцията за дистанционно управление. Всеки звук от пътното движение, като например от аварийни автомобили и други предупредителни сигнали, се предават чрез микрофон към слушалките на дистанционния водач. „Вярваме в бъдеще, в което хората и компютрите ще работят съвместно“, заявява фон дер Охе. „Ние следваме стратегия за постепенно въвеждане на автономно управление, а не директно да преминем от 100 % към 0 % управление от човек и 100 % от компютър“.

Vay в Лас Вегас

През януари 2024 г. Vay дава начало на първата си търговска услуга в Лас Вегас, където нормативната уредба за автомобилите без водач в момента не е толкова строга, колкото в Европа. Компанията възнамерява да разшири обхвата на услугата в Лас Вегас и да я въведе в цяла Европа. През 2023 г. Vay получи разрешение от Хамбург да управлява автомобили без шофьори в града и стана първата и единствена компания в Европа, чиито автомобили се движат по улиците без водач. През юни 2024 г. Vay обяви партньорството си с Рорру, оператор за споделено ползване на автомобили в Белгия, с цел въвеждане на дистанционно управление в тази страна. През септември 2024 г. Европейската инвестиционна банка подписа рисков дълга инвестиция в размер на 34 млн. евро, подкрепена от InvestEU, за да помогне на Vay да ускори разработката на нейните услуги и технологии. „Европейската инвестиционна банка ни помогна, като ни предложи добри условия за финансиране, за да можем да направим следващата стъпка в развитието на нашата технология“, заключава фон дер Охе. „Това ни помага да разгърнем технологията си на повече пазари, най-вече в Европа“.

“**Вярваме в бъдеще, в което хората и компютрите ще работят съвместно.**”

ЕЛЕКТРИФИЦИРАНО БЪДЕЩЕ

Трима италиански инженери преобразяват семеен бизнес, за да разработят проводници, които намаляват въглеродните емисии и подобряват работата на електрическите двигатели

Трима италиански инженери – Филипо Велія, Франческо Тайариол и Пиеро Дегаспери – бивши служители в големи корпорации, обединяват усилията си, за да изобретят технология за покриване на проводници, която позволява производството на устойчиви, високоефективни магнитни проводници без разтворители, и основават компанията Tau Group, която да ги произвежда. „Имахме голямо желание да създадем нещо смислено“, обяснява Тайариол, главен изпълнителен директор на Tau Group. Това е голямо постижение за двигателите на електрическите автомобили, което ги прави възможно най-компактни и ефективни. Това на свой ред позволява и ускорява прехода към електрификация и по-ниски въглеродни емисии.

„Решението, което тези момчета изобретиха, е новаторско, то отговаря на нововъзникваща пазарна необходимост и на липсата на подходящи решения от сегашните производители“, твърди Алберто Казорати, кредитен специалист от Европейската инвестиционна банка, който работи по подписания през ноември 2024 г. заем от банката в размер на 20 млн. евро, предназначен за Tau Group. „Tau Group откриха този нов проблем на клиентите“. С подкрепата по програмата InvestEU финансирането ще помогне на Tau Group да увеличи производството на електрически проводници от 2 000 тона годишно до 12 000 тона.

Същината на електрификацията

Магнитният проводник е електрически проводник с тънък слой изолация. Той предава ток, който се преобразува в магнитна или механична енергия в двигатели, генератори и трансформатори. Влаганите в магнитните проводници материали не са се променили много през последните 60 години, въпреки бързо еволюиращата конструкция на електрическите машини. „Това се превърна в проблем, тъй като тези проводници започват да се повреждат при 800 волта, което има решаващо значение за много приложения в електрическите двигатели“, обяснява Тайариол.

Технологията DryCycle на Tau Group нанася покритие върху магнитните проводници със здрави, гъвкави технополимери с по-добра химическа устойчивост, електроизолация и термоустойчивост. В резултат на това производителите на автомобили и конструкторите на електрически двигатели могат да преодолеят ограничението от 800 волта и да достигнат евентуално до 1 000 волта.

Без разтворители, с по-малко енергия и въглеродни емисии

Обикновените полимерни покрития за проводници обикновено се нанасят под формата на течни лакове на основата на разтворители. По време на производството тези разтворители се изпаряват, при което се отделят вредни частици. Също така те трябва да се изгарят, което води до отделянето на милиони тонове CO₂ при производството на проводници по целия свят. С новаторския си подход DryCycle избягва използването на разтворители и добавки. При тази технология се нанасят много тънки еднослойни полимерни покрития, което опростява производството, намалява разходите и подобрява ефективността. Този процес без използване на разтворители изразходва около 80 % по-малко енергия в сравнение с методите, при които се използват разтворители. „Тау означава ефективно използване на енергията“, заявява Тайариол.

ИСКРАТА НА ЕВОЛЮЦИЯТА ПРИ МОТОЦИКЛЕТИТЕ

Компанията Stark Future иска да направи революция в производството на мотоциклети с електрическите си кросови мотори, за да стимулира иновациите, устойчивостта и местната икономика в Испания

Антон Вас открива своята страст към мотоциклетите, когато като малък наблюдава как съседът му кара кросов мотор в родния му град недалеч от Стокхолм. Когато е на 16 години Вас става съосновател на компания за електронна търговия с резервни части за мотоциклети, която се превръща в световен лидер. Въпреки успеха, Антон продължава да мечтае да изобрети революционен мотор. „От много години таях надежда, че е възможно да се създадат електрически мотоциклети, които да са по-добри от най-добрите мотори с бензинов двигател“, споделя той.

И така, през 2019 г. той създава Stark Future. Компанията, базирана в Барселона, има за цел да промени производството на мотоциклети със своите електрически кросови мотори. През 2021 г. на пазара се появява Stark VARG („силен вълк“ на шведски) – най-мощният кросов мотор в света. „Това беше като бомба в областта на мотоциклетите“, отбелязва Вас. „Смятам, че това беше най-успешното представяне на мотоциклетна компания в историята“.

Компанията иска да продължи с иновациите и възнамерява да направи своите мотоциклети още по-съвършени. По тази причина Европейската инвестиционна банка оказва подкрепа на компанията с кредитна линия от 40 млн. евро, подписана през септември 2024 г.

Без съединител

Батерията с капацитет 6,5 kWh на електрическия мотор на Stark Future, съчетана със специален двигател с корпус от въглеродни влакна, достига до 80 к.с., което представлява с 30 % повече мощност от аналогичен 450-кубиков кросов мотоциклет с бензинов двигател. Тази комбинация позволява до шест часа движение по офроуд трасе или достатъчно енергия за цяло състезание по мотокрос, а времето за презареждане е само два часа.

Финансирането от Европейската инвестиционна банка ще подкрепи усилията на компанията за разработване на нови платформи за електрически мотори и ще спомогне за разрастване на нейния производствен капацитет. Средствата се предоставят по линия на InvestEU – водещата програма на Европейския съюз за привличане на над 372 млрд. евро допълнителни инвестиции от публичния и частния сектор в подкрепа на стратегическите цели на ЕС до 2027 г.

„Подкрепата за новосъздадените предприятия има решаващо значение за насърчаването на конкурентен пазар и съхраняването на знанията в рамките на Европейския съюз“, твърди Джоана Лишбоа Тиаго, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка, която работи по този проект. „Без финансова подкрепа пазарът на рисков капитал се свива, което води до намаляване на участниците и на готовността за поемане на риск. Целта ни е да преодолеем този недостатък“.

“ **Подкрепата за новосъздадените предприятия има решаващо значение за насърчаването на конкурентен пазар и съхраняването на знанията в рамките на Европейския съюз.** ”

ЗЕЛЕНО РЕШЕНИЕ ЗА СТОМАНАТА

Няма как да спрем да произвеждаме стомана, но австрийска компания се бори с въглеродните емисии, като влага сериозни средства в зелена енергия и високотехнологични изследвания

На производството на стомана се падат около 7 % от световните въглеродни емисии. Затова Европейската инвестиционна банка, която е най-големият европейски инвеститор в областта на климата, може да подкрепя инвестиции в стоманодобивната промишленост, само ако са устойчиви и иновативни. Един от проектите, които отговарят на условията за подкрепа през 2024 г., е одобрен през юни заем в размер на 300 млн. евро, чиято цел е да помогне на голямата австрийска стоманодобивна компания Voestalpine да проведе изследвания в областта на иновативните стоманени продукти и устойчивото производство.

Компанията Voestalpine, един от най-големите производители на стомана в Европа, ще използва финансирането в рамките на четири години, за да проучи и разработи процеси, които изразходват по-малко енергия, използват по-малко суровини и удължават жизнения цикъл на стоманените продукти.

Как да останеш на върха в стоманодобива

Допълнителните изследвания могат да помогнат на околната среда, но те са също така и основно средство Voestalpine да бъде конкурентоспособна на световния пазар на стомана, според Гералд Майер, главен финансов директор на компанията. „Намираме се в изключително трудна икономическа среда, най-вече за европейските стоманодобивни компании“, посочва Майер. „За щастие, нашите новаторски стоманени продукти са много търсени в най-взискателните сектори“.

Най-новият устойчив проект на Voestalpine за производство на стомана се нарича „greentec“ (зелена технология). Той ще намали емисиите с до 30 % от 2027 г. в сравнение с нивата от 2019 г. чрез частична замяна на отделящите много въглероден диоксид доменни пещи с електродъгови пещи.

В някои случаи Европейската инвестиционна банка може да увеличи подкрепата си за стоманодобивната промишленост и извън областта на научните изследвания. Тя подписа договор в размер на 314 млн. евро в началото на 2024 г. за нов завод H2 Green Steel в Боден, Швеция, който ще произвежда стомана от желязна руда с водород и по този начин ще отдели с 95 % по-малко въглеродни емисии.

Помощ за най-сериозно засегнатите региони

В резултат на иновациите и инвестициите Европейският съюз се нарежда на второ място по производство на стомана в света след Китай. Обемът на производство възлиза на близо 180 млн. т годишно, или 11 % от световното производство на стомана, в сравнение с около 1 млрд. т в Китай.

Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка заедно подкрепят научните изследвания и иновациите в областта на по-чистото производство на стомана. Инвестиционни програми, като „Хоризонт Европа“, са осигурили финансиране за много милиарди евро за научни изследвания за намаляване на емисиите в стоманодобивния, циментовия и други въглеродно интензивни отрасли. Фондът за справедлив преход помага на региони и държави, които зависят до голяма степен от стоманодобива, въгледобива и производството на цимент да се ориентират към по-устойчиви общества и икономики.

ВЪЛНА ОТ НОВОВЪВЕДЕНИЯ

Инициатива на Европейската инвестиционна банка насърчава иновациите в синята икономика, като стимулира устойчивото развитие на океаните и достиженията в областта на морските технологии и ресурси

Над 20 години Рене Хансен работи в различни отрасли – от производството на сноуборд до възобновяемата енергия, като помага на компании от цял свят да се развиват и да внедряват нововъведения. След редица глобални начинания той чувства нужда да се установи по-близо до родната си Норвегия. А такава възможност се открива, когато Конрад Бергстрьом се обръща към него с идеята за създаване на електрически лодки. „Осъзнах, че искам да посветя усилията си на компания, която наистина цени устойчивостта“, заявява Хансен. „Почувствах, че това е идеалната възможност да съчетая работата си с моите ценности и да постигна реални резултати“.

Компанията, основана от Бергстрьом, е установена в Швеция и има за цел да направи революция в производството на лодки, като търси начини да ги направи по-екологосъобразни. X Shore използва стъклени и въглеродни влакна, за да оптимизира тяхното тегло, ефективност и въздействие върху околната среда. Резултатът от това е четири пъти по-малко CO₂ в сравнение с обикновена лодка с бензинов двигател. „Самата лодка трябва да е в хармония с природата“, смята Хансен.

Именно затова X Shore е една от компаниите, избрани за участие в програмата „20 сини шампиона на ЕС“ – инициатива на Европейската инвестиционна банка и Европейската комисия, която оказва безплатна консултантска подкрепа на компаниите с най-добри сини технологии и решения, които се справят с предизвикателствата на синята икономика. Тя цели да повиши тяхната конкурентоспособност и да ги подготви за възможно финансиране от инвеститори или от Европейската инвестиционна банка. Подета през май 2024 г., инициативата „Сини шампиони“ избира компании с различни профили от цяла Европа – от подводна роботизация, екологични решения за корабоплаване и биорафинерии до приложения за сателитни данни и вятърна енергия. Самото включване в програмата вече означава признание, че тези компании са истински пионери, които насочват своя отрасъл към по-зелено бъдеще. С инициативата се насърчава устойчивата синя икономика и се изтъква необходимостта от действия за опазване и възстановяване на океаните за бъдещите поколения.

Уникален подход

„Установихме, че има нужда от пазарна подкрепа за развитието на сините технологии в Европа“, споделя Паулина Бжежицка, финансов съветник от Европейската инвестиционна банка, която с Антонела Калвия-Гьотц, главен съветник, създава инициативата „Сини шампиони“. „Осъзнахме, че трябва да се направи нещо, което излиза извън рамките на стандартния ни подход, нещо, което не е правено досега“.

Новият подход използва открита процедура за подбор на сини технологии, които биха могли да получат безплатна консултантска помощ за подобряване на бизнес плановите на компаниите и подготовка за евентуално финансиране от инструмента за рисков дълг на Европейската инвестиционна банка или от други инвеститори. Кандидатите трябва да са компании с мащабна дейност и надеждна инвестиционна стратегия за растеж в размер на поне 15 млн. евро за пет години, като половината от тези средства вече трябва да са осигурени от инвеститори. Компаниите трябва да са достигнали етап на достатъчна зрялост или да са близо до него, за да имат право на евентуално финансиране от Европейската инвестиционна банка.

СВЕТЛИНЕН СКОК

Полска компания възнамерява да стимулира европейските иновации в областта на битовите уреди, като разработва своята фотонна технология и инфрачервени детектори

През 70-те години на 20 век проф. Йозеф Пьотровски започва да търси най-добрия материал за сензорни приложения. Във Военно-техническата академия във Варшава той извършва научен прелом, който ще помогне за преобразяването на света на инфрачервените технологии. Пьотровски и екипът му разработват детектори, които вече не изискват охлаждане с течен азот. Това откритие поставя началото на основаната през 1987 г. компания VIGO Photonics, която впоследствие се специализира в производството на инструменти за фотониката (светлинно-вълнова технология) и микроелектрониката.

В момента, под ръководството на сина на Йозеф – Адам Пьотровски, VIGO Photonics се стреми да продължи своята традиция на иновации с нова инициатива, наречена HyperPic. Този проект си поставя за цел да интегрира лазери и фотонни детектори в един-единствен миниатюрен чип, за да промени из основи начина, по който работим с битовите уреди. „Представете си смарт часовник, който в реално време не само отчита стъпките ви, но и следи за нивото на глюкозата в кръвта ви, или хладилник, който ви предупреждава, когато храната в него е пред разваляне“, казва Филип Коста, финансов директор на VIGO. „Това са само някои от приложенията, които HyperPic ще вложи в битовата електроника, опазването на околната среда, медицината и много други“.

Европейската инвестиционна банка подкрепи VIGO Photonics с 21 млн. евро под формата на рисков дълг, подписан през септември 2024 г., за да обезпечи запазването на водещите позиции на Европа в областта на иновациите във фотониката.

Улавяне на невидимото

VIGO Photonics се специализира в производството на инфрачервени детектори, цялостни инфрачервени детекторни модули и епитаксиални пластини - продукти, предназначени за улавяне и обработка на инфрачервени сигнали. Сега компанията се опитва да интегрира тези компоненти в чип с размер на крайчеца на пръст – т.нар. фотонна интегрална схема. Тези вериги представляват следващия голям пробив в сектора, като намират значително приложение в устройствата от ежедневието и бита. Техният компактен размер позволява лесно и удобно провеждане на сложни тестове, като по този начин се избягва необходимостта от наличие на цяла лаборатория.

Финансирането от ЕС ще позволи на VIGO Photonics да подобри ефективността на своите детектори и модули и да постигне напредък в научноизследователската и развойната дейност за разработване на нови детектори.

„На пазара в Централна Европа се наблюдава недостиг на средства за финансиране на високоинновативни, рискови, но преломни технологии, които могат да предизвикат революция в цели отрасли и да повлияят на световната икономика в дългосрочен план“, твърди Филип Хут, старши експерт по рискови заеми в Европейската инвестиционна банка, който ръководи финансирането на VIGO Photonics.

ПРИСПОСОБИМИ АНТИТЕЛА

Леченията с поликлонални антитела на френска компания биха могли да спрат биологична атака или следващата пандемия, като се справят с мутиращите вируси

Може да се каже, че в много отношения Fabentech е продукт на епидемии. Дейността на френския производител на препарати за лечение на смъртоносни вируси и биотоксини започва с две печално известни епидемии: Ебола и птичия грип, наричан още „чума по птиците“. Бертран Лепин създава компанията през 2009 г. с намерението да усъвършенства технология, лицензирана от фирмата Sanofi Pasteur, в която той е работил преди това, за да създаде лечение с поликлонални антитела, които биха неутрализирали смъртоносни вируси и токсини по-добре от съществуващите технологии, като моноклоналното лечение. В Sanofi Pasteur вече са разработили лечение с поликлонални антитела, което не позволява на отровата на змии и скорпиони да проникне в човешките клетки. Според Лепин същият подход може да се използва и при смъртоносни заболявания.

До 2012 г. компанията провежда клинични изпитвания за лечение на птичи грип, а до 2015 г. работи със Световната здравна организация и Европейската агенция по лекарствата по лечението на Ебола. През 2017 г. съвместно с френската армия компанията разработва противоотрова за силно смъртоносен биотоксин с растителен произход. Но въпреки че всички тези лечения са обещаващи, нито едно от тях не успява да пробие на голям пазар. Преди избухването на пандемията в Европа не са предприети активни мерки срещу потенциалните заплахи от биологични атаки или нови форми на инфекциозни заболявания. За разлика от това, след атентатите от 11 септември САЩ започват да финансират биотехнологични новосъздадени компании, които се занимават с разработването на методи за лечение. „В Европа просто нямаше установена практика за подготовка срещу биологични заплахи“, смята Себастиан Ива, главен изпълнителен директор на Fabentech.

А след това избухна пандемията от КОВИД-19.

„Това предизвика коренна промяна, защото отделните държави от ЕС, както и институциите на ЕС, започнаха да се подготвят за подобни заплахи“, спомня си Ива, който става част от Fabentech през 2020 г., точно в разгара на пандемията. „За това започнаха да се отделят бюджетни средства“.

Подготовка за биологични заплахи

Пример за това е фондът HERA Invest, чието финансиране се осигурява от новия орган на Европейската комисия за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA). Европейската комисия създава HERA през 2021 г. Неговият мандат включва подкрепа за европейски компании и научни изследвания, които се занимават с антимикробната резистентност, биологичната защита и готовността за реакция при пандемии.

През октомври 2024 г. Европейската инвестиционна банка подписа споразумение за отпускане на рисково дългово финансиране за Fabentech на стойност 20 млн. евро. Това е първата инвестиция, направена по линия на HERA. С тези средства Fabentech ще продължи да разработва своите методи за лечение с поликлонални антитела FabShield, които са създадени на базата на оригиналната технология на Sanofi Pasteur, и ще увеличи производството на лекарствени средства за лечение на редица патогени, като вируса Нипа и сарбековирите – семейството вируси, които са в основата на КОВИД-19, както и

срещу токсини с растителен произход. „За нас HERA реално представлява верен съюзник, който ще помогне на всички ни да се подготвим за бъдещи биологични заплахи, независимо дали са умишлена биотерористична атака или естествено възникнали епидемии или пандемии“, заявява Ива.

Fabentech оглавява консорциума e-Fabric, в който участват европейски университети и компании, които разработват методи за лечение на сарбековириси. Според Световната здравна организация има голям риск именно тези вируси да предизвикат нова пандемия. SARS-CoV-2 – вирусът, който причинява КОВИД-19 – е част от семейството на сарбековирисите. През януари 2024 г. консорциумът, който работи върху методи за лечение, разработени на базата на поликлонални антитела на Fabentech, получи безвъзмездна помощ в размер на 7,7 млн. евро по програмата „Хоризонт Европа“ на Европейската комисия.

„Те вече бяха предвидени от HERA и от Европейската комисия“, обяснява Анри-Франсоа Боед, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка, отговарящ за инвестицията за Fabentech. „Консорциумът прави изследвания в област, в която са необходими много сериозни научни изследвания и солидно финансиране“.

Най-сериозното предизвикателство: КОВИД-19

Когато през юли 2020 г. Ива става част от екипа на Fabentech, управителният съвет на компанията му казва да пренасочи усилията на компанията към обществено значими методи за лечение на КОВИД-19. С подкрепата на средствата от ЕС, Fabentech бързо разработи терапия с поликлонални антитела за лечение на КОВИД-19 и неговите варианти, наречена FabenCOV. Мълниеносната разработка на ваксини срещу КОВИД-19 и мутациите на вируса донякъде премахна необходимостта от подобно лечение, въпреки че то обещавахе да неутрализира познатите варианти на КОВИД-19.

Но за Европа веднага стана очевидно, че е наложително да се идентифицират и други смъртоносни вируси, които бързо могат да се превърнат в пандемия, и да се разработи арсенал от потенциални методи за лечение. При много от процедурите за лечение на COVID-19 са използвани целеви моноклонални антитела, които се свързват с шипчестия протеин по обвивката на вируса SARS-CoV-2 и не му позволяват да проникне в клетките. Но тъй като вирусът мутира, много от тези методи на лечение губят своята ефективност.

При лечението с поликлонални антитела се използва по-широкообхватен подход към определен вирус или токсин. Те откриват и се насочват към различни рецептори или епитопи, които се намират по повърхността на даден антиген. Антигените обикновено представляват протеин, липид или нуклеинова киселина, разположени върху обвивката на съответния вирус или токсин. Поликлоналните антитела се свързват с няколко участъка (епитопи) на един антиген. Чрез свързване с епитопите антителата ефективно неутрализират вируса или токсина, като блокират способността му да прониква в човешките клетки и да причинява инфекция или заболяване. „Поликлоналното лечение наистина ще прихване вируса от всички страни и ъгли“, твърди Ива. „Ако даден вирус е мутирал, моноклоналните лекарствени препарати вече няма да могат да се прикрепят достатъчно добре и затова няма да бъдат особено ефективни. Но поликлоналният препарат все още ще може да се прикрепя към част от антигена и по този начин ще може да неутрализира съответния вирус или токсин“.

“ **HERA реално представлява верен съюзник, който ще помогне на всички нас да се подготвим за бъдещи биологични заплахи, независимо дали става въпрос за умишлена биотерористична атака или за естествено възникнали епидемии или пандемии.** ”

1
млрд. евро

Датското пристанище Есбьорг вече придоби тежест в морската вятърна енергетика. Сега предстои да придобие значение и по отношение на сигурността.

3

СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

“

Нашият принос е от решаващо значение за укрепване сигурността и отбраната на Европа, като финансираме жизненоважна инфраструктура и подкрепяме компании, които са двигател на иновациите в сектора. Чрез инвестиции в киберсигурност, технологии с двойна употреба и устойчива инфраструктура Европейската инвестиционна банка повишава капацитета на Европейския съюз да се справя с предизвикателства в областта на сигурността и да защитава своите граждани. Нашето целево финансиране дава възможност на европейската промишленост да реагира на нарастващите заплахи и да подпомага сигурността и независимостта на Европа. ”

Тимо Кийха, ръководител на отдела за кредитиране на публичния сектор (Австрия, Германия и Скандинавските страни), дирекция „Операции“, ЕИБ

ПРЕОБРАЗЯВАНЕТО НА ЕСБЪОРГ

Датско пристанище ще обслужва военни кораби и морски вятърни електроцентрали

Със своята едва 156-годишна история пристанището в Есбьорг е сравнително ново в сравнение с много други пристанища в Дания или в цяла Европа, които съществуват от стотици и дори хиляди години. Но за сравнително краткото си съществуване на западното крайбрежие на Дания Есбьорг е преминал през редица превъплъщения, за да обслужва различни отрасли – от животновъдството през 19-ти век, до риболова през 20-те години и морските нефтени и газови платформи през 60-те и 70-те години на миналия век. А сега, когато Европа се изправя пред нови предизвикателства – от декарбонизация до геополитически заплахи, Есбьорг отново се преобразява.

„Усетихме настъпващите промени преди няколко години“, споделя Денис Педерсен, директор на пристанището. Вятърните паркове в Северно море играят централна роля в енергийния преход на Европа, но за да може той да стане факт, е необходимо да направим значителни инвестиции в инфраструктурата“.

„А след като през 2022 г. Русия нахлу в Украйна, осъзнахме, че трябва да се погрижим не само за декарбонизацията, но и за сигурността на Европа“.

Есбьорг вече заема важно място в производството на вятърна енергия в морето, където датски компании като Vestas са лидери. Понастоящем пристанището, което е част от Трансевропейската транспортна мрежа със стабилни железопътни и шосейни връзки, вече има ключово значение за 59 проекта за вятърни електроцентрали в Северно море.

С готовност за окрупняване...

Но морските вятърни турбини стават все по-големи. И продължават да растат.

Кръговите кръстовища по пътищата, водещи към пристанището, вече са преустроени така, че да позволяват на извънгабаритни товари да преминават направо през тях. Перките на новите турбини в известния с ветровития си климат регион обаче вече са с дължина над 100 метра, което означава, че диаметърът и височината на новите турбини са почти два пъти по-големи от тези на техните предшественици. Това ги прави по-високи и от лондонския небостъргач „Корнишонът“.

За транспортирането и сглобяването на такива масивни конструкции са необходими специални съоръжения и много място. За да се справи с тази задача, пристанището Есбьорг инвестира в нов терминал с площ 57 хектара, което се равнява на повече от 106 футболни игрища.

...и удълбочаване

За да може по-добре да обезпечи потребностите на Европа в областта на сигурността и отбраната, пристанището удълбочава и своя плавателен канал.

И преди кораби на НАТО са използвали пристанището, за да превозват бронирана техника като танкове M1 Abrams и бойни машини за пехотата M2 Bradley от САЩ. През юни тази година пристанището прие над 700 единици бойна техника на тактическата група от 1-ва бронетанкова бригада на армията на САЩ и над 300 единици за 81-ва бригада „Страйкър“ на Националната гвардия на САЩ през 2021 г.

“Бумът на добива на енергия от вятърни централи в открито море ще продължи още няколко десетилетия.”

Но плавателният канал на пристанището е твърде плитък и не позволява преминаване на транспортни кораби с пълен товар или по време на приливи и отливи.

Инвестиции с двойно предназначение

За пристанище Есбьорг двойното направление има няколко предимства.

„Бумът за добив на енергия от вятърни централи в открито море ще продължи още няколко десетилетия“, смята Педерсен. „Нашият план за инвестиции ще спомогне не само да затвърдим нашите позиции в сектора и да подпомогнем енергийния преход в Европа. Същевременно това ще ни подготви за събитията впоследствие, като ни осигури нови маршрути към Съединените щати“.

Като укрепва своята роля на транспортен център на НАТО, пристанището ще получи и достъп до сериозно финансиране от Европейския съюз и неговото инвестиционно поделение – Европейската инвестиционна банка. Това включва безвъзмездни средства от Механизма за свързване на Европа и датското правителство, а също и заем от 115 млн. евро от Европейската инвестиционна банка, която е заделила 8 млрд. евро в подкрепа на Стратегическата инициатива за европейска сигурност на Европейския съюз.

Инвестиции за сигурност и отбрана

Държавите от ЕС искат Европейската инвестиционна банка да увеличи своята подкрепа за сигурността и отбраната на Европа. Заради това банката определи подкрепата за сектора като свой приоритет, като измени критериите си за кредитиране и вътрешните си процеси, а наред с това задели повече средства. През 2024 г. тя въведе система за разглеждане и финансиране на проекти в сферата на сигурността и отбраната „на едно гише“, за да улесни достъпа на компаниите до финансиране и консултантски услуги.

„Това е нагледен пример за двойна употреба“, твърди Чема Урутия Алдама, специалист по транспортния сектор в Европейската инвестиционна банка. „В действителност това може би е и първият голям инфраструктурен проект с двойна употреба, който сме подкрепили“.

ЦЕНТРАЛИЗИРАНО ЗВЕНО НА ЕИБ ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

Като част от своя План за действие в сектора за сигурност и отбрана от май 2024 г., Групата на Европейската инвестиционна банка създаде централизирано звено по въпросите на сигурността и отбраната, което включва специално бюро за сигурност и отбрана и мрежа на Шампиони на отбраната от цялата Група на ЕИБ. Инициативата предлага опростена система за финансиране, експертна помощ и подобрен достъп до финансиране от Групата на ЕИБ за сектора на сигурността и отбраната в Европа. Целта е ускоряване на инвестициите и усвояването на останалите 6 млрд. евро по Стратегическата инициатива за европейска сигурност (SESI), както и по-нататъшно увеличаване на подкрепата на Групата на ЕИБ за сигурността и отбраната на Европа. Като осигурява единна точка за контакт за клиенти и външни заинтересовани страни, специализираното звено опростява и облекчава достъпа до богатия финансов и технически експертен опит на Групата на ЕИБ. То е на разположение на всички фирми или изобретатели, установени в ЕС и работещи в сектора на сигурността и отбраната. От май до октомври 2024 г. вече са обработени над 200 запитвания от потенциални клиенти, които търсят разяснения за определенията, условията за допустимост и финансиране чрез специално създадения уебсайт на звеното.

38,2
млрд. евро

Модернизацията на
ж.п. връзката с Гдиня
е от решаващо
значение за полската
икономика.

4

СЪВРЕМЕННА ПОЛИТИКА НА СБЛИЖАВАНЕ

“

Политиката на сближаване е спойката, която скрепява нашите общества. Ние имаме решаващ принос за стимулиране на сближаването в Европейския съюз чрез финансиране на проекти, които намаляват регионалните различия, насърчават устойчивото развитие и укрепват икономическата и социалната интеграция. ”

Ромоло Исаея, ръководител на отдела за кредитиране на корпоративни клиенти от Словения, Хърватия и Италия, дирекция „Операции“, ЕИБ

“

Нашите проекти за транспортна инфраструктура в регионите на сближаване предоставят на населението нови икономически възможности. Така например модернизацията на железопътната отсечка между Кошчериня и Гдиня осигурява допълнителен капацитет за превоз на товари между пристанището и прилежащата суша. Резултатът е икономическо развитие и едновременно с това намаляване на въглеродния отпечатък и зависимостта от по-замърсяващите видове транспорт. Така градските центрове стават по-достъпни за населението на крайградските и селските райони по протежение на линията и се улеснява чистата мобилност. ”

Макс Йенсен, ръководител на отдела за мобилност, дирекция „Проекти“, ЕИБ

“

С нашия принос към сближаването подкрепяме инвестиции като нова инфраструктура за култура и музика в град Острава. Със затварянето на мините и спада в тежката промишленост този чешки град бе значително засегнат от прехода към нисковъглеродна икономика. Подкрепяме център за културни и творчески дейности, който да спомогне за диверсификацията на новото икономическо развитие на Моравскосилезийския край. ”

Мануел Дуеняс, ръководител на отдела за кредитиране на публичния сектор в Централна и Югоизточна Европа

ТРУДНО РЕШЕНИЕ

Иския се възстановява след опустошително земетресение и свлачище

Свлачището все още е жив спомен в Касамичола Терме на остров Иския в Неаполитанския залив. „Веднага стана ясно, че е станало нещо трагично“, си спомня кметът Джиози Ферандино. „Размерът на калната маса, достигнала до центъра на града, ни разкри какъв е бил мащабът на свлачището и какви разрушения е причинило по хълма“. Проливните дъждове, изсипали се над планината Епомео през 2022 г., предизвикват свлачище, което отнася къщи и завлича автомобили в морето, като отнема живота на 12 души, включително на триседмично бебе. А това се случва само пет години след като земетресение с магнитуд от 4,0 по Рихтер разлюлява цяла Иския, убива две жени и принуждава хиляди жители да се евакуират.

Възстановяването след земетресението и свлачището се оказва непосилна задача. „Помагаме на Иския, като осигуряваме на италианското правителство необходимите средства по време на възстановяването“, заявява Клаудия Бароне, старши кредитен специалист от Европейската инвестиционна банка, работила по заема от 150 млн. евро, подписан с Министерството на икономиката и финансите на Италия през ноември 2024 г., предназначен за възстановяване на публичната инфраструктура и частните сгради, пострадали от земетресението и наводненията. Това е първият транш от финансов пакет на стойност 1 млрд. евро.

По-безопасно, устойчиво и солидно възстановяване

Иския е идиличен остров, който се слави с минералните си извори, девствени плажове и спиращи дъха пейзажи. Но наред с това, той е застрашен и от земетресения. Проблемът се изостря през годините, тъй като в забранени или рискови зони, включително по поречията на реките, са построени незаконни жилища и сгради. Това затруднява поемането на водата от почвата и дърветата, което от своя страна води до наводнения. Естествените водни пътища, които би трябвало да отводняват почвата, са преградени от сгради и затлачени от непочистени отпадъци.

Градчето Касамичола Терме е особено уязвимо от свлачища. Възстановяването продължава от една година. Повечето от неговите 8 000 жители ще могат да възстановят домовете си. Но на 20 % от тях ще им се наложи да се преместят на друго място на острова. „Това е трудно решение, но е в името на сигурността на гражданите“, коментира Джовани Ленини, извънреден комисар, отговарящ за възстановяването след земетресението, и делегиран комисар за извънредната ситуация със свлачището в Иския.

Европейската инвестиционна банка предложи на местните власти новаторско проучване за анализ на рисковете и уязвимостта, свързани с климата. Това първо по рода си проучване в Италия препоръчва устойчиви начини за планиране, проектиране и извършване на възстановяването. „Иския се изгражда наново, като намалява рисковете, довели до първоначалното бедствие, и постига положително въздействие в хода на процеса“, заявява Марко Четето, старши инженер от Европейската инвестиционна банка.

ПОКРИВИ В ПОМОЩ НА ПРЕХОДА

Логистичната компания WDP оборудва складовете си със станции за зареждане на електрически автомобили и покривни соларни панели, като помага на наемателите да преминат към зелена енергия

Warehouses de Pauw (WDP), водеща компания за логистика и недвижимости, със седалище в Белгия, монтира първите соларни панели на покривите на своите складове през 2008 г. „Размерите на инсталациите, които монтирахме, бяха доста скромни и не заемаха цялата площ на покрива“, разказва Шарлот де Тройер, корпоративен финансов мениджър на WDP, която обяснява, че тогава наемателите не са използвали толкова много електроенергия. Но когато търсенето на електроенергия рязко се увеличава, предизвикано донякъде от енергийната криза след руското нашествие в Украйна през 2022 г., WDP решава да промени стратегията си. „Логистичните операции изискват все повече електроенергия, особено транспортът“, отбелязва де Тройер. „А докато се извършва този преход, търсенето на електроенергия ще се увеличи трикратно или четирикратно през следващите години“.

За да се справи с това търсене, WDP монтира соларни панели по всички покриви на своите складове в Румъния, Белгия и Нидерландия. Инсталациите ще позволят увеличаване на производството на слънчева енергия на WDP от 180 MW в началото на 2024 г. до 350 MW до 2027 г. В същото време WDP монтира 480 станции за зареждане на електрически автомобили в своите складове, за да осигури зареждане на камионите, които превозват стоки между логистичните центрове.

Този тип инфраструктура е скъпа и затова през юли Европейската инвестиционна банка подписа с WDP заем от 250 млн. евро за финансиране на проекта.

Зелен преход за европейските вериги за доставки

WDP произвежда зелена енергия на покривите си и я продава на своите наематели. Въпреки че самото електрозахранване на складовете с тази електроенергия води до незначително намаляване на въглеродните емисии, резултатът може да бъде значителен, ако тя се използва за захранване на електрически камиони за доставка. „Техните камиони постоянно влизат и излизат от складовете и ефектът би бил голям, ако помогнем на тези клиенти да електрифицират своя транспорт“, твърди Де Тройер.

Проекти подобни на този на WDP ще играят решаваща роля в усилията на Европа да намали въглеродните емисии и те да достигнат нулева нетна стойност до 2050 г. Проектът WDP е сред няколкото проекта за соларни инсталации, които Европейската инвестиционна банка подписа наскоро с логистични компании. Давид Гонзалес Гарсия, водещ инженер по програмите за енергиен преход в Европейската инвестиционна банка, е на същото мнение. „Особеното е, че за целите на проектите се използва земя, която вече е усвоена, затова не се заема допълнителна площ“, твърди той. „Складът вече съществува, необходимо е само да монтирате соларни панели на покрива му. А освен това има капацитет за присъединяване към електроразпределителната мрежа“.

“Търсенето на електроенергия ще се увеличи трикратно или четирикратно през следващите години.”

УВЕЛИЧАВАНЕ НА ЗЕЛЕНАТА ЕНЕРГИЯ

Elektro Ljubljana пристъпва към модернизация на мрежата си и ускорява енергийния преход

Електро Ljubljana –най-голямата електроразпределителна мрежа в Словения, прие предизвикателството да модернизира и разшири националната мрежа, за да допринесе за постигането на целите на страната в областта на климата. Със своята електроенергийна инфраструктура, която покрива 30,4 % от територията на страната, Elektro Ljubljana достига до всички части на централна и югоизточна Словения. „С предвидените инвестиции създаваме възможност за развитие на електроразпределителна мрежа дори в отдалечените райони“, заявява Урбан Ликозар, председател на управителния съвет на компанията. „Така улесняваме икономическото и социалното развитие на тези части от страната ни, които в противен случай се развиват по-бавно от градските центрове“.

Това представлява важна стъпка за Словения, която отбелязва значителен напредък в областта на възобновяемата енергия. Водноелектрическите мощности и соларните инсталации осигуряват все по-голям дял от електроенергията в страната. Националният план за енергетика и климат на страната има за цел да постигне намаление на емисиите на парникови газове с 55 % до 2033 г. в сравнение с 2005 г., както и 33 % от общото енергопотребление да бъде от възобновяеми източници до 2030 г.

“Хората ще започнат да участват все по-активно в управлението на своето потребление на енергия.”

„Един от най-силните аргументи в полза на този проект е решаването на спешната потребност на Словения от енергийна инфраструктура, с възможност за присъединяване на възобновяеми източници, по-специално от соларни фотоволтаични системи“,

обяснява Катя Белсак, старши кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка. „Стремителното увеличение на броя на фотоволтаичните инсталации оказва огромен натиск върху мрежата, което води до забавяния и отказ от свързване в региони с претоварена инфраструктура“.

Това е особено валидно за отдалечените райони. През септември 2024 г. Европейската инвестиционна банка подписа договор за заем на стойност 50 млн. евро с Elektro Ljubljana с цел разширяване и модернизиране на електроразпределителната мрежа в централните и югоизточните части на страната.

Тласък за възобновяемата енергия

Elektro Ljubljana предвижда да модернизира въздушните линии, да монтира подземни кабели и да ремонтира трансформатори и подстанции. Устройства като интелигентни електромери, станции за зареждане на електрически автомобили и термopомпи ще управляват по-добре енергийните нужди чрез чиста енергия и цифрови инструменти. „Хората ще започнат да участват все по-активно в управлението на своето потребление на енергия“, счита Белсак. „Именно тази обвързаност между подобренията в местната инфраструктура и глобалните цели в областта на климата представлява практичен и вдъхновяващ ход към устойчиво развитие“.

Този проект ще помогне за прехода на Словения към по-чиста енергия, ще намали въздействието върху околната среда и ще улесни използването на електроенергия в транспорта, промишлеността и в други отрасли. Електропреносната мрежа на Словения ще стане по-надеждна и по-ефективна, като в същото време цените на електроенергията ще останат достъпни. Освен това проектът подпомага икономическото и социалното сближаване, като осигурява еднакъв достъп до модерна енергийна инфраструктура за цяла Словения.

ЖЕЛЕЗОПЪТНА ЛИНИЯ КЪМ МОРЕТО

Полската компания модернизира и електрифицира 90-километрова железопътна линия, с което стимулира превоза на товари до Гдиня и превоза на пътници до пристанището и в целия регион

Александра Мерчел-Котер е израснала с разкази за работата на своя баща и дядо в железниците. „Влаковете са в кръвта ми още от ранно детство,“ си спомня тя. Затова нейният логичен избор е да тръгне по техния път. Тя се дипломира като инженер по железопътни системи в Технологичния университет в Гданск. Днес, в качеството си на ръководител на проект в PKP Polskie Linie Kolejowe, тя се стреми да направи железопътната мрежа на Полша по-добра и по-свързана. В течение на повече от десет години Мерчел-Котер работи по проект, който е близък до сърцето и дома ѝ - модернизацията на 90-километровата Линия 201, която свързва градовете Кошчежина и Гдиня в Северна Полша. Проектът предвижда да се добави втори коловоз и линията да се електрифицира, за да се подобри превозът на товари до натовареното пристанище на Гдиня. Тези промени ще спомогнат и за намаляване на задръстванията по успоредните маршрути и ще подобрят транспорта за местните жители. „Линията е построена през 20-те години на миналия век и първоначално е била планирана като двуколовозна“, обяснява Мерчел-Котер. „А нашата цел днес е да възстановим първоначалното ѝ предназначение“.

През юли 2024 г. Европейската инвестиционна банка подкрепя проекта със заем от 480 млн. евро. Проектът е важен етап от многоетапна модернизация на железопътната мрежа, която свързва Бидгошч с региона, в който се намират три града – Гданск, Сопот и Гдиня.

Жизнено важна линия за Северна Полша

Модернизацията на Линия 201 ще позволи движение на повече влакове, при това с по-висока скорост. Това става възможно благодарение на двуколовозната линия, при която се добавя втори комплект релси, успоредни на съществуващите, за да могат влаковете да се движат едновременно и в двете посоки. „Една стабилна връзка с пристанището на Гдиня е от особена важност – не само за региона, но и за цялата нация“, заявява Мерчел-Котер.

“**Стабилната връзка с пристанището на Гдиня е от особена важност... за цялата нация.**”

Заемът от Европейската инвестиционна банка ще позволи на PKP Polskie Linie Kolejowe да реализира този амбициозен проект. Тази инвестиция ще помогне на компанията за изграждането на нови гари и модернизирането на вече съществуващи и ще улесни бъдещото внедряване на Европейската система за управление на влаковете - стандартизирана система за железопътна сигнализация, чиято цел е да повиши безопасността, оперативната съвместимост и ефективността на европейските железници. „Проектът стимулира пътуването на повече хора с влак и пренасочването на товарния превоз от шосейния към железопътния транспорт“, обяснява Адам Гепхард, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка, работил по проекта. „Тъй като проектът е в по-слабо развити райони, той ще допринесе за регионалното развитие и ще осигури по-добър достъп до устойчив транспорт.“

8,7
млрд. евро

След закриване на минодобива, Острава не успя да намери своя нов облик. Нов градоустройствен проект разкрива културното наследство на този чешки град с поглед към бъдещето.

5

СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

“

Всяка година ние изграждаме жизнеспособни градове за бъдещите поколения, създаваме социални жилища на достъпни цени и предоставяме устойчиви градски услуги. Работим в тясно сътрудничество с партньорски банки по стратегически инвестиции за ключова инфраструктура, здравеопазване, образование и жилищен фонд в цяла Европа. Изпълвам се с гордост, когато виждам как нашите усилия се превъплъщават в проекти, които осигуряват икономически растеж, работни места и напредък за благото на всички европейци. ”

Джема Феличиани, отдел „Финансови институции“, дирекция „Операции“, ЕИБ

“

Инвестициите в образованието на нашите деца или с други думи – в нашето бъдеще, предлагат изключителна възможност за справяне с предизвикателствата пред нашето благополучие и свобода. Банката има основополагаща роля в подкрепата за образованието на всички нива и за подобряване на уменията на студентите в Европа. Расте необходимостта от инвестиции във висшето образование, особено за квартали за студентите и за предоставяне на възможност за висше образование и пълна професионална реализация на студенти в тежко социално-икономическо положение. ”

Патрисия Кастеярнау, отдел „Образование и публични изследвания“, дирекция „Проекти“, ЕИБ

СТАИ ЗА РАСТЕЖ

Студентите в Кипър трудно намират квартири на достъпни цени Университет и община изграждат устойчиви жилища за справяне с проблема

Константинос Карсерас мечтае да се премести в Лимасол, за да следва мултимедия и графичен дизайн в Кипърския технологичен университет. Ограниченията по време на епидемията от КОВИД-19 го принуждават временно да се откаже от своя план. През 2022 г., когато университетът отново отваря врати, Константинос се сблъсква с неочаквано предизвикателство – да си намери жилище в Лимасол. „Три месеца пътувах всеки ден от Пафос до Лимасол за лекции, за да мога да продължа да следвам“, споделя той. „Налагаше се да правя това поради недостига на квартири или поради непосилните за нас, студентите, цени“.

След няколко месеца търсене Константинос накрая успява да си намери квартира. Но всяка година стотици студенти от университета се сблъскват със същия проблем. Поради това Кипърският технологичен университет решава да изгради студентски квартири на достъпни цени и да ремонтира своите общежития в градовете Пафос и Лимасол. Проектът ще осигури жилища на повече от 700 първокурсници и ще разшири учебната, научно-изследователската и спортната база на университета. „Благодарение на тази инициатива ще осигурим места за настаняване на една трета от студентите, като по този начин ще станем кипърският университет с най-голямото общежитие“, казва Панайотис Зафирис, ректор на университета.

През 2024 г. Европейската инвестиционна банка подписа заем в размер от 125 млн. евро, за да подпомогне амбициозните проекти на общината в Пафос и да гарантира устойчивостта на планираните студентски общежития при спазване на най-високите изисквания.

„Студентите са много доволни“, споделя Карсерас, който сега е представител на студентите в университетския съвет и се е заел да помага на други студенти с подобни проблеми. „Това че университетът предлага както квартира, така и образование, е една от най-привлекателните черти на висшето образование днес“.

Студентските общежития на континента

През 2024 г. Европейският инвестиционен фонд вложи над 50 млн. евро в проекти за изграждане на студентски общежития в Централна и Източна Европа. Европейската инвестиционна банка финансира други мащабни проекти за студентски общежития, с което затвърди растящото значение на тази област. Сред проектите са;

- изграждане и обновяване на административни, учебни и изследователски съоръжения, както и нови студентски общежития в университета в Камерино, Италия;
- модернизация на университета Grigore T. Pora по медицина и фармация в Румъния, заедно с изграждане на нови студентски общежития и изследователски център;
- обновяване, разширяване и изграждане на учебни зали в региона на Каталуня, Испания;
- изграждане и обновяване на средни училища в департамента Рон, Франция.

ИЗОБИЛИЕ ОТ ИМОТИ ПОД НАЕМ

Старият квартал „Нордбанхоф“ във Виена показва защо Австрия оглавява класацията за достъпност на жилищата

Върху площ от 85 ха на неизползвано товарно депо към разрушената стара Северна гара във Виена се изпълнява един от най-масштабните градоустройствени проекти в Централна Европа. Новият квартал разполага с офиси, ресторанти, зелени площи, конгресен център и обществен паркинг, захранвани изцяло от собствени слънчеви панели, както и с хиляди нови апартаменти, заобиколени от парк с площ от 10 ха, който запазва дивата природа в градска среда. В много градове, апартаментите в нови първокласни жилищни сгради биха били непосилни за хора със средни доходи. Но голям процент от новите жилища в обновения квартал „Нордбанхоф“ са на достъпни цени за обикновените виенчани. „Наистина съм благодарна, че мога да живея в красив квартал в центъра, който е много спокоен и чаровен“, споделя Натали Стефанович, която обитава апартамент, собственост на Österreichisches Volkswohnungswerk (ÖVW), дъщерно дружество на австрийската Erste Bank и един от най-големите собственици на жилищни сгради, частично финансирани от Европейската инвестиционна банка. „Те са особено привлекателни за по-младото поколение“.

Наличието на достъпни жилища в австрийските градове се дължи на внимателно разработена система, при която близо половината от населението са наематели, а не собственици на жилищата. Във Виена процентът на живеещите под наем е много висок – 75 %.

Австрийска рецепта

Австрийският подход е основан на идеята за жилищни сдружения с пределна печалба, които предлагат настаняване под наем при цени, които обикновено са с 25 % по-ниски от пазарните. Други два фактора също допринасят за успеха на австрийския модел: достъп до земя на поносими цени и стабилна структура на финансиране. Строителните предприемачи получават достъп до ценни парцели, често бивши държавни обекти с променен статут като ж.п. депа, а в замяна се задължават 75 % от техните проекти да са предвидени за жилища на достъпни цени. По този начин при новото строителство се поддържа постоянен жилищен фонд на изгодни цени. В същото време, дългосрочните заеми с фиксирана лихва, като тези предоставени от Европейската инвестиционна банка при благоприятни условия, осигуряват необходимата финансова стабилност за поддържане на ниските наеми. „Нашата корпоративна цел е осигуряването на жилища на достъпни цени“, казва Андреас Рейтингер, управляващ директор на ÖVW. „Предвидимото дългосрочно финансиране е от особено значение като гаранция за надеждни наеми, дори при ръст на лихвите“.

“**Те са особено привлекателни за по-младото поколение.**”

Европейската инвестиционна банка и Erste Bank подписаха кредитни договори за повече от половин милиард евро през изминалите пет години за проекти за жилищно строителство на достъпни цени, както и заем за над 100 млн. евро за изграждане на енергийно ефективни жилища и за обновяване на старите. През 2024 г. Европейската инвестиционна банка одобри заем в размер от 175 млн. евро за Salzburger Sparkasse и Tiroler Sparkasse, и двете част от Групата на Erste Bank, за енергийно ефективни апартаменти, отдавани под наем в Залцбург и в Инсбрук.

ОСТРАВА НА БИС

Острава преоткрива себе си с концертна зала по последна дума на техниката и Дом на културата, които преобразяват града и го превръщат в модерен метрополис

Острава се слави като град с прагматичен дух, чиито жители са прями и решителни. Именно тази практичност пленява Ян Джемла, управляващ директор на остравската филхармония „Яначек“, когато пристига в града. Дълбоко убеден в преобразяващата сила на музиката, той се впуска в нов проект, който да възроди културния живот в Острава.

Пътешествието започва когато Джемла открива, че оркестърът репетира в Културния дом, чиято сграда е открита през 60-те години на миналия век. „Технически сградата беше на ръба – нуждаеше се от ремонт“, спомня си Джемла. „Имаше множество технически проблеми с електрическата мрежа и водопровода например, което затрудняваше изпълненията и подготовката. Най-важното бе липсата на добра акустика, която е задължителна за един оркестър“.

“**Става дума за задаване на новата посока за развитие на Острава.**”

Известният оркестър, който носи името на композитора Яначек, се нуждае от нов дом и с тази цел Джемла търси подкрепа от местните власти. Така започва обновяването на Културния дом и изграждането на нова концертна зала към него. Новата зала ще съчетава съвременна акустика с опазване на историческото наследство, ще има места за 1 300 зрители и ще предлага културни и образователни програми. „Целта ни е да създадем място, което не само ще служи на общността, но също така ще постави Острава на културната карта на Европа“, споделя той.

Европейската инвестиционна банка подкрепя проекта със заем в размер на 2 млрд. чешки крони (84 млн. евро), подписан с град Острава през юли 2024 г.

Подкрепа за регион в преход

Изграждането на концертна зала по последна дума на техниката заедно с обновяването на огромния Културен дом изисква мащабно финансиране, внимателно планиране и много време. Проектът също така получава безвъзмездно финансиране в размер на 500 млн. чешки крони (21 млн. евро) по Механизма на Европейския съюз за кредитиране на публичния сектор, който е част от Механизма за справедлив преход.

„Проектът е водещ за Чехия и без прецедент за този род проекти в страната“, казва Петер Чован, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка.

В миналото Острава е известен като „черното сърце“ на Чехия поради неговата богата история като промишлен и минодобивен център. След затварянето на мините през 90-те години на миналия век градът не успява да намери своя нов облик. „Не става дума само за изграждане на концертна зала“, казва Камил Дьорфлер, старши специалист по градоустройство в Европейската инвестиционна банка, който участва пряко в разработването на този проект. „Става дума за задаване на новата посока за развитие на град Острава, за разкриване на неговото културно наследство с поглед към бъдещето.“

ЕДИНСТВО НА ПРОТИВОПОЛОЖНОСТИТЕ

Една етична банка подпомага ръководени от жени предприятия и проекти в по-бедните райони и дава възможност на бежанци в цяла Италия да изградят по-добър живот

Самият факт, че се наложи да бъде измислен термина „етично банкиране“ за нов тип кредитна институция доказва, че моралните категории са последното нещо, за което се сещат повечето хора, когато става дума за банки. Независимо от това, някои финансови институции се противопоставят на този стереотип и преосмислят понятието „банка“ в контекста на съвремението. Banca Etica е чудесен пример в това отношение. Тя е първата етична финансираща институция в Италия и е решена да направи революция в банковото дело. Последният проект на Banca Etica се стреми да помогне на най-засегнатите от липсата на финансови средства: жени, бежанци и предприятия в по-слабо развитите региони на Италия.

„Вярваме, че поставянето на етичните норми над банковата дейност не е оксиморон – това е истински шанс и делова възможност“, казва Томазо Рондинела, който отговаря за моделите на въздействие и социалната и екологичната оценка в Banca Etica. „За нас това е минало, настояще и бъдеще“.

Очаква се новият проект на Banca Etica да привлече 168 млн. евро под формата на инвестиции и да отключи положителни процеси в обществото. Европейската инвестиционна банка се включи в това начинание със заем в размер на 60 млн. евро, подписан през юли 2024 г.

Центровете за настаняване на бежанци са от решаващо значение за социалната интеграция. Те обаче често трудно намират необходимия оборотен капитал. Тази нова инициатива на Banca Etica ще осигури най-малко 30 % от размера на заема, за да продължат да работят центровете за настаняване на кандидатите за убежище и бежанците, като по този начин спомага за приобщаването и включването на бежанците в пазара на труда. „Стараме се да подпомогнем една солидна рамка за гостоприемство и интеграция“, посочва Рондинела.

Подкрепа и гаранции

Наред с това Европейската инвестиционна банка ще окаже техническо съдействие по линия на Програмата за финансова и техническа помощ за социално приобщаване с цел по-ефективно усвояване на ресурсите от страна на Banca Etica. Финансираната от консултантския център InvestEU програма е подпомогнала над 60 микрофинансови и кредитни институции в повече от 20 страни от ЕС с акцент върху инвестиции с голям социален ефект и предоставянето на помощ за инвестиционно планиране и разработване на проекти.

През август 2024 г. Европейският инвестиционен фонд подписа гаранционно споразумение с Banca Etica на стойност 200 млн. евро. Отново с помощта на програмата InvestEU, това споразумение ще допринесе за разширяването на кредитната дейност на Banca Etica в полза на екологични дружества, които възнамеряват да инвестират в зелен и устойчив преход, дружества от културния и творчески сектор и други дейности, свързани със студенти, обучаващи се и организации, които предлагат образователни услуги.

6,4
млрд. евро

Датската Matr Foods произвежда заместител на месо, който наподобява същия богат вкус и сочност на месото без да прави компромис със здравето или околната среда.

6

СЕЛСКО СТОПАНСТВО И БИОИКОНОМИКА

“

Едно от основните постижения на Зеления пакт на ЕС е преходът към по-устойчива агрохранителна система, която произвежда здравословна храна, растителни влакна, биоенергия и биомаса за всички. В центъра на нашето внимание са продоволствената сигурност, устойчивостта на водите и опазването на природата, както и укрепването на конкурентоспособността. Налага се отпечатъка от някои традиционни вериги за създаване на стойност да бъде ограничен до нива, които способстват за създаването на ниско въглеродни сектори, като същевременно пълноценно се използват възможностите за увеличаване на въглеродните резервоари и биоразнообразието в биомасата и почвите, за да бъдат компенсирани неизбежните остатъчни емисии. Всяка година Европейската инвестиционна банка предоставя на сектора над 5 млрд. евро кредитно финансиране посредством банкови кредитни линии, от които 70 % достигат до земеделски стопани и малки дружества, активно участващи във веригата за създаване на стойност. Към тези средства се добавят и допълнителните инвестиции, привлечени от Европейския инвестиционен фонд.”

Фелипе Ортега Шлингман, началник отдел „Биоикономика“, дирекция „Проекти“, ЕИБ

“

Нашата мисия са устойчивите решения в енергетиката, които са двигател на кръговата икономика. Така например, чрез преобразуването на отпадъците от селското стопанство във възобновяеми горива, нашите проекти нагледно показват как принципите на кръговата икономика могат да намалят емисиите в неподатливи на декарбонизация сектори с висок въглероден отпечатък като въздушния и морския транспорт. Нашите усилия в селското стопанство и в биоикономиката укрепват енергийната устойчивост на Европа и създават качествени работни места.”

Жил Бадю, началник отдел „Кредитиране в Иберийския регион и Адриатика“, дирекция „Операции“, ЕИБ

ИЗТОЧНИК НА УСТОЙЧИВОСТ

**Изменението на климата причинява тежко засушаване на остров Крит
Проект за нов язовир и напоителна система обаче ще облекчи
последствията от това и ще съживи селското стопанство**

В община Амари, на юг от Ретимно, историята, културата и икономиката съжителстват в тази плодородна долина. Честите засушавания, усложнени от изменението на климата, застрашават земеделието в региона, който е заплашен от възможно опустиняване. За да се справи с това предизвикателство, общината възнамерява да използва река Платис, която тече през долината.

Заедно с гръцкото Министерство на транспорта и инфраструктурата общината възнамерява да изгради язовир с вместимост от 21 млн. м³, напоителна система върху площ от 4 350 ха с близо 20 км водопровод. Целта е да бъде подобрена напоителната система в общините Ретимно, Месара и Хераклион, които са люлката на земеделското производство на острова. „Изграждането на язовира е неотложна необходимост предвид влошаващото се положение с водните ресурси, особено поради тежката суша, причинена от изменението на климата“, казва Пантелис Мурцанос, кмет на Амари и ключова фигура при разработването на проекта. „Новият язовир ще осигури ефективно управление на водните ресурси и ще обезпечи постоянен приток на вода за напояване на насажденията“.

Европейската инвестиционна банка и Съветът на Европейската банка за развитие ангажират по 80 млн. евро в подкрепа на тази значима нова инвестиция на остров Крит, подписана през януари 2024 г.

Изменението на климата е пред прага ни

През изминалото десетилетие валежите на остров Крит рязко намаляват, докато засушаванията придобиват все по-плашещи размери. През 2023 г. валежите са едва 40 % от обичайните нива, а в началото на 2024 г. валежите също са оскъдни. Междувременно средните температури са се увеличили с 0.5° С спрямо 1991-2020 г. Намаляването на водните ресурси, скокът на температурите и опустиняването са видима последица от климатичната криза на острова. Всичко това засяга тежко жителите на острова, качеството на живота и критично важни сектори като туризма и селското стопанство.

Фаистос е друга община в област Месара, която е сред засегнатите. Там има стотици площи с плодови и зеленчукови насаждения за износ в цяла Европа и те са основен източник на доходи и препитание за местните жители. „Времето винаги е било непредвидимо, но през последните пет години е толкова променливо, че започва да ни плаши“, казва Григорис Николидакис, кмет на Фаистос. „Ако не предприемем никакви действия, водата, с която разполагаме, няма да е достатъчно за хората.“

“**Времето винаги е било непредвидимо,
но през последните пет години е толкова
променливо, че започва да ни плаши.**”

ГОРИВО ОТ ДРУГ ВИД

Заводът на Моеве на стойност 1 млрд. евро ще превръща отработени растителни масла и остатъци в биогорива, които да заменят тежкотоварния и въздушния превоз

Горещо, кипящо олио може да превръща безвкусните картофи в хрупкав и апетитен чипс. Впоследствие тази мазнина може да бъде преработена в биогориво, подходящо за камион или самолет. Производството на достатъчно биогорива, може да намали въглеродните емисии от всички видове транспорт, особено в неекологични сфери като тежкотоварния и въздушния превоз.

Испанската компания Моеве изгражда производствени мощности за биогорива от второ поколение в Уелва, Анадолусия, които ще могат да преработват 600 000 т отработени мазнини, масла и други отпадъци за производство на HVO (хидротретирано растително масло) биодизел и устойчиво авиационно гориво. Това се равнява на близо 1 % от цялото количество авиационно гориво, използвано в Европа.

„Този сравнително нов завод произвежда възобновяемо дизелово гориво. То съдържа съвсем същата молекула като дизела или авиационния керосин“, заявява Матео Валио, директор с ресор биогорива в Моеве, бивша Серса. „Единствената промяна е, че молекулата не е от изкопаеми източници, а от биологични. Произведено е от отпадъци“.

Зелени молекули

Новият завод за биогорива на Моеве е техният залог за зелена енергия. Моеве е втората по големина испанска нефтена и газова компания и се стреми да ограничи своя въглероден отпечатък с 55 % до 2030 г. и до 2050 г. да стане въглеродно неутрална. Преходът на компанията включва инсталирането на свръх бързи зарядни станции за електрически автомобили в нейните пунктове за обслужване в Испания и в Португалия.

Европейската инвестиционна банка отпуска на Моеве заем в размер от 425 млн. евро за новия завод за биогорива, който компанията изгражда в партньорство с Bio-Oils, дъщерно дружество на водещото сингапурско предприятие за преработване на растителни масла Arical. Предвижда се общият размер на инвестицията в завода да възлезе на 1,2 млрд. евро.

„Моеве действително е пионер“, казва Луис Велоса, кредитен специалист от Европейската инвестиционна банка и ръководител на проекта. „Компанията има най-амбициозната стратегия за декарбонизация сред нефтените и газовите предприятия“.

“ **Моеве действително е пионер.** ”

Горива от мазнини

Новите директиви на ЕС в областта на възобновяемата енергия и устойчивите авиационни горива са двигателят за този пазар на отпадъци, наричани „изходни суровини“. Според директивите, до 2030 г. дизеловите и другите горива трябва да съдържат минимално количество (обикновено нисък процент) биогорива, като техният дял следва рязко да нарасне до 2050 г.

Една от силните страни на завода на Моеве е възможността за преработване на различни видове отпадъци. „Този факт е много важен“, според Кармине Марцано, старши инженер в Европейската инвестиционна банка, отдел „Биоикономика“, „защото биологичните изходни суровини не са неизчерпаеми по света, а целите на ЕС са изключително амбициозни“.

КАЙМА ОТ МИЦЕЛ

Датската Matr Foods използва гъбичната ферментация за производство на заместител на месо със същия сочен състав като говеждото

Мортен Зомер, микробиолог към Датския технологичен университет, изучава способността на микробите за производство на по-здравословна и по-екологична храна. Двамата с неговия колега Леони Ян разговарят за потенциала на микробите с Расмус Тофт-Келер, известен предприемач, с когото Зомер е създал няколко биотехнологични компании. Тримата са добре запознати с микробите и техния потенциал, но нито един от тях не разбира от производството на вкусна храна. Затова се свързват с Клаус Мейер, виден кулинар и ресторантьор, един от създателите на „Нома“, ресторант с три звезди „Мишлен“, признат за един от най-добрите в света. „Тяхната логика се основава главно на разбирането, че храната е прекрасно нещо, но е един от най-тежките проблеми на света“, според Ранди Валцен, главен изпълнителен директор на Matr Foods – създадената от тях компания. „Тя засилва неравенството, уврежда природата и причинява здравна криза“.

Валцен се присъединява към Matr Foods няколко месеца след нейното основаване през 2021 г. Тя работи в хранително-вкусовата промишленост повече от десет години, но търси по-устойчив подход по отношение на производството на храни. Валцен бързо осъзнава колко е ограничено предлагането на алтернативи на месото в търговската мрежа по това време. „Реших, че можем да преодолеем проблема с устойчивостта като заменим месото с нещо по-привлекателно от не особено вкусните налични варианти“, казва тя. „Тези варианти бяха свръх преработени и скучни от кулинарна гледна точка“.

Екипът започва да търси нови алтернативи на месото. Те няма да имитират месото, подобно на наличните на пазара продукти. Вместо това целта е да се осигури същия богат вкус и сочност – без да се прави компромис с човешкото здраве или околната среда. Три години по-късно съставките на заместителя на месото на Matr са с европейски произход като цвекло, картофи, боб и овес, които се превръщат в бургери или кайма благодарение на стародавни техники за ферментация. „Това придава дълбок, богат и наситен вкус без прекомерна преработка или добавки“, обяснява Валцен и добавя, че вкусът наподобява този на гъби или доматиено пюре. „Дрождите създават текстура, която прави всяка хапка сочна, подобно на наистина апетитно месо.“

Еволюция на заместителите на месото

Компанията със седалище в Копенхаген започва ръчно производство на полуфабрикатите в промишлена кухня. Доставка месните заместители на два класни ресторанта в Дания и на популярна верига за бургери, наречена Gasoline Grill. И готвачите, и клиентите приемат продукта с възторг.

Сега компанията инвестира около 40 млн. евро за разширяване на научно-развойната дейност и за изграждане и експлоатация на нов завод с производствен капацитет от 3 500 т растителни алтернативи на месо – стократно увеличение спрямо сегашните производствени обеми. През септември, с подкрепа на InvestEU, Европейската инвестиционна банка подписа споразумение за рисков дълга финансиране на Matr Foods в размер на 20 млн. евро.

През изминалото десетилетие заместителите на месо претърпяха значително развитие. Заместителите от първо поколение до голяма степен се състояха от тофу или от темпе – продукти на соева основа, които не се вписват особено добре в европейския вкус. „Повечето от нас не можеха да влагат тези продукти в домашни рецепти“, заявява Стефан Митракас, инвестиционен специалист в областта на чистите технологии в Европейската инвестиционна банка. Представете си спагети болонезе с парчета тофу.

При заместителите на месо от второ поколение бяха положени повече усилия те да наподобяват месо и то доста успешно. Impossible Foods е компанията производител на Impossible Burger, която планира първо публично предлагане, чиято стойност се изчислява на 10 млрд. щ.д., въпреки че междувременно настъпи известно обезценяване на акциите.

Някои от заместителите съдържаха много добавки и „доста мазнини“, предимно от добавянето на растителни мазнини, според мнението на Кармине Марцано, старши инженер в отдела за биоикономика на Европейската инвестиционна банка. Тези продукти обикновено съдържат дълъг списък със съставки и няколко добавки, които се смесват и пресоват, за да придобият формата на бургер. „Нещо като преса за спагети“, добавя Марцано. „Производителите на тези продукти прилагат нещо подобно, но съставките се смесват с вегански протеинови екстракти.“

Хапка от спори на мицели

Продуктът на Matr е представител на третото поколение месни заместители, чиито външен вид и вкусови качество са по-близо до тези на месото и могат да бъдат влагани в класически западноевропейски ястия като сос Болонезе или овчарски пай. Вместо съставките да се замесват с добавки или мазнини, компанията накълцва и сготвя картофи, цвекло, боб и овес и след това смесва зеленчуците с избрани гъбични спори. Сместа се изсипва в калъп с формата на бургер и се подлага на ферментация в контролирана среда.

Именно там се случва магията.

Гъбичните спори покълват и оформят мицел, подобен на коренова система от влакна или нишки. Тези дребни коренчета разграждат хранителните вещества в растителната смес и освобождават вкусни аминокиселини и скорбяла, които също като месото придобиват кафяв цвят при топлинна обработка. Мицелът слепва съставките и придава на бургерите структура и сочност.

„Наподобява печенето“, казва Валцен. Ако смесите вода, брашно и сол и сложите тази смес във фурната, нищо няма да се получи. „Ако обаче добавите подкваска или мая, малките микроби ще започнат да разграждат хранителните вещества в брашното и ще придадат вкус и текстура на крайния продукт – прекрасен хляб. Именно това правим ние“.

“Дълбок, богат и наситен вкус без прекомерна преработка или добавки.”

МОДЕРНИЗИРАНЕ НА МЛЕКОПРОИЗВОДСТВОТО

Gropper - вторият по големина производител на биологично мляко в Германия, се модернизира, за да представи нови продукти и да намали вредните емисии

 т 1929 г. досега компанията Gropper се управлява от едно и също семейство. От три поколения тази немска млекопреработвателна компания се снабдява със сурово мляко от 780 млекопроизводители в периметър от около 160 км от Бисинген. Тези партньорски взаимоотношения са трайни, скрепени с дву-тригодишни договори и справедливи пазарни цени. „Поддържахме стабилни отношения с нашите доставчици чрез постоянно общуване и сътрудничество, което укрепва доверието и съвместното развитие“, споделя главният изпълнителен директор Хайнер Гропер. „Този подход ни позволява да изградим надеждна и устойчива верига за доставки в бъдеще“.

Но нововъведенията трудно могат да се финансират в условията на разпокъсан пазар на млечни продукти с ограничен брой мащабни трансгранични операции. Когато Gropper се насочва към производството на смутита, сокове и млечни напитки, фирмата се обръща за подкрепа към Европейската инвестиционна банка. През септември 2024 г. финансиращото поделение на Европейския съюз инвестира 49 млн. евро в модернизацията на съществуващите съоръжения на Gropper – стъпка, която ще намали използването на природен газ и емисиите от транспорта чрез автоматизация на съхранението и логистиката. Освен това в проекта са предвидени и инвестиции в инфраструктура за производство на енергия от възобновяеми източници. „За нас е удоволствие да работим с Gropper, тъй като това е семейна компания“, заявява Карол Чарнецки от Европейската инвестиционна банка, който работи по проекта. „Компании като Gropper са истинският стожер на германската икономика. Изключително ценим тяхната уникална комбинация от търговска устойчивост и гъвкаво управление. Работата с тях се оказва безценен опит, който обогати нашите представи за този специфичен пазар“.

Печеливш залог

За да се справи със своите набеязани цели за зелен преход и устойчивост, Gropper залага на модернизация с енергийно ефективни технологии за съхранение и логистика, която избягва излишни транспортни курсове между различните магазини. „Нашата модернизация не се свежда само до нови инструменти и технологии. По-скоро си представяме една устойчива млекопреработвателна промишленост“, обяснява главният изпълнителен директор Гропър. „Това схващане се вписва в по-общите глобални тенденции на пазара на млечни продукти, който въпреки предизвикателствата продължава да внедрява нововъведения в области като намаляване на отпадъците и автоматизация“.

Gropper замества своите производствени линии с по-нови, автоматизирани технологии и увеличава производствения си капацитет. „Gropper не само подобрява ефективността и качеството на своите продукти, но и пести енергия, тъй като се отказва от използването на природен газ“, разказва Жан-Франсоа дьо Седелер, който също работи по проекта в Европейската инвестиционна банка.

АПЕТИТНО РЕШЕНИЕ

С високотехнологичния си подход към аквакултурите, мюнхенската компания Oceanloop пренася отглеждането на скариди в 21 век

Гигантската тигрова скарида има проблем: тя е толкова вкусна, че хората не могат да ѝ се наситят. Търсенето на скариди нараства с 8 % годишно. Задоволяването на това търсене обаче поражда екологични и социални последици. Гигантската тигрова скарида е в червения списък за морски храни на Грийнпийс интернешънъл поради връзката с унищожаването на мангровите гори, свръх улова в дивата природа, замърсяването и грубото нарушаване на правата на човека в някои страни.

Мюнхенската компания Oceanloop смята да промени това. „Нашата напълно автоматизирана технология за отглеждане на скариди на закрито не се влияе от климата поради което можем да работим денонощно, през зимата и през лятото, почти навсякъде по света“, разказва Фабиан Ридел, генерален директор на компанията.

Компанията за технологии за аквакултури е разработила нов вид ферма за скариди, която ще позволи любимата морска храна да бъде отглеждана и обработвана на суша, в по-студени климатични условия, подобни на тези в Европа, с минимално въздействие върху климата и при максимално добри условия за организмите.

Мангрови горички в града

Повечето скариди се отглеждат на открито, в овални басейни. Скаридите на Oceanloop обаче се отглеждат в дълги резервоари на закрито в контролирана среда, с подвижни прегради, които разпределят скаридите според възрастта. Отделните секции са на хоризонтални пластове, така че скаридите да могат да си почиват, както правят в тяхната естествена среда. Водата е филтрирана и проточна и в затворен цикъл, а част от захранването се осигурява от възобновяема енергия, което премахва необходимостта от добавяне на антибиотици и други фармацевтични продукти.

„Преди няколко години забелязахме, че при достигане на определен размер скаридите прекарват много време на дъното на резервора“, казва Ридел. „Така правят и в природата, но това е невъзможно при обичайните ферми за скариди поради липсата на място. Нашите градски мангрови горички представляват подводни небостъргачи, които предоставят на скаридите много повече пространство за почивка. Поради това производствените ни процеси станаха много по-ефективни, защото скаридите се чувстват добре“.

Към момента компанията обмисля увеличаване на производствения капацитет като на първо време ще разшири пилотния проект в Кил, на балтийското крайбрежие на Германия и след това ще открие нова, по-голяма ферма на Канарските острови в Испания, където електроенергията ще се добива от вятърни и слънчеви електроцентрали. За да подпомогне амбициозните планове на компанията, Европейската инвестиционна банка отпусна рисков дългосрочен кредит в размер на 35 млн. евро, предвиден за разрастване на новосъздадени компании с потенциал за растеж без това да разводнява акционерното участие. Финансирането е подкрепено с гаранции от InvestEU, водещата инициатива на Европейския съюз за стимулиране на инвестиции в стратегически сектори.

8,4
млрд. евро

Местна банка в Мавритания, подпомагана с кредит от ЕИБ, финансира малки предприятия, които наемат на работа млади хора и жени.

ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ГЛОБАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ

“

Украйна се нуждае от инвестиции в критична инфраструктура, за да поддържа жизнено важни обществени услуги. Ние заставаме рамо до рамо с Украйна при тези усилия, предоставяме финансиране при изгодни условия, както и техническа помощ. Гордея се с това, което вършим там при тези трудни обстоятелства. ”

Рафал Рибацики, началник отдел за кредитиране на публичния сектор в съседни на ЕС страни на Изток, „ЕИБ Глобал“

“

Неравенството между половете нараства. Приобщаването и устойчивостта са все по-трудно достижими за обществата. Жизнено важно е нашето финансиране за равенство на половете да нараства всяка година. Гордея се, че помагаме на жени-предприемачи да получат достъп до капитали и финансираме решения за женското здраве. Осигуряваме безопасен обществен транспорт и градска среда и достъп до тях за всички, даваме възможност на жените земеделски стопани да намерят пълна реализация. ”

Ясмин Пани, началник отдел „Социална политика“, дирекция „Проекти“, ЕИБ

“

Подписаният от нас през декември първи кредит за Барбадос за обръщане на тенденциите в климата има историческо значение. Това е новаторски финансов инструмент за пренасочване на средствата за погасяване на високите лихви по дълговете на Барбадос към инвестиции в устойчива инфраструктура и възстановяване на екосистемата. Това е образец за предоставяне на възможности за уязвими страни. ”

Александра Алмейда, старши кредитен специалист, „ЕИБ Глобал“

НА ПЪТ КЪМ БЪДЕЩЕТО

Босна и Херцеговина полага основите за членство в ЕС с проекти, които отразяват силата и твърдостта на нейния народ

Всяка сутрин в 5:10 ч. първият за деня трамвай тръгва от „Илиджа“, западен квартал в Сараево, по посока към средновековния пазар „Башкачаршия“, културния център на града. Този ежедневен маршрут се е превърнал в символ на живота в Сараево през 140-годишната история на трамвая. Цели поколения са преминали по този път и трамвайът е олицетворение на града.

За Есад Муяджич трамвайът е повече от вид превоз – той е неговият живот. „Когато започнах работа в обществения транспорт на града през 1980-те не съм и помислял, че трамваите ще се превърнат в моя професия“, разказва той.

По време на жестоката обсада на Сараево през 1990-те години трамваите в града спират за първи път в своята история, линиите са блокирани поради насилието, връхлетяло града. След две дълги години трамвайният транспорт е възобновен, въпреки продължаващата обсада. Оттогава досега Муяджич работи всеки ден по възстановяването на пораженията от куршумите и шрапнелите. „Искахме трамваите да останат в движение“, спомня си Муяджич. „Искахме хората да имат усещането, че животът протича нормално донякъде“.

Година след края на войната старите трамваи на Сараево продължават да носят белезите от конфликта по своите маршрути, а Муяджич се бори за тяхната подмяна. Най-последно усърдието му се отплаща през 2024 г. За първи път от 40 години Сараево пуска в експлоатация парк от нови, ярко жълти трамваи. Трамваите са финансирани от Европейската инвестиционна банка с два заема на стойност 75 млн. евро. Целта е намаляване на задръстванията по пътищата и справяне с един от най-острите проблеми на Сараево – замърсеният въздух.

Трамваите са само един от многото примери за постигнат напредък, а 2024 г. е повратна точка в дългосрочните проекти и европейските амбиции на Босна и Херцеговина. В началото на 2024 г. ръководителите на ЕС официално се договориха за започване на преговори за присъединяване. В цялата страна поетапно се осъществяват инфраструктурни проекти – изграждат се нови пътища, вятърни електроцентрали и се ремонтират болници. Европейската инвестиционна банка си партнира с държавния и с частния сектор, за да насърчи този напредък.

За последен път Сараево се сдобива с нови трамваи през далечната 1984 г., когато там се провеждат Зимните олимпийски игри. Според Муяджич новите трамваи са част от усилията за възраждане на отминалата слава на Сараево. „Като че ли нещата са такива, каквито бяха преди войната. Надявам се този проект да е един от много подобни, които ще превърнат Сараево в истински европейски град и ще тласнат страната напред по пътя към Европейския съюз.“

Наводнението на века

Сгушен в долина между покрити със зеленина планински склонове, Сараево е разположен по поречието на река Милjacka. Възпята в много песни, реката са свързани много от забележителностите в града. Реката има над дузина мостове, включително и Латинския мост, където е извършено покушението срещу ерцхерцог Франц Фердинанд, което става повод за Първата световна война.

“ Като че ли нещата са такива, каквито бяха преди войната. ”

Кратко пътуване с кола на Изток по поречието на реката ви отвежда извън градския център и до обширна златна гора. Тук преминавате от Федерация Босна и Херцеговина в Република Српска, втората автономна област, създадена след войната. В Република Српска преобладава сръбското население и тя обхваща по-големия дял от североизточната част на страната.

Ако завиете надясно ще стигнете до олимпийския ски курорт на Сараево. Ако свърнете наляво ще преминете по най-живописния маршрут, който ще ви отведе до Биелина, втория по големина град в Република Српска. Подобно на Сараево, Биелина има бурна нова история. През май 2014 г. градът е в центъра на най-тежкото наводнение в историята на Югоизточна Европа. Засегнати са над 100 000 души, а 33 000 души са евакуирани. Над 90 000 ха площи и 35 000 къщи и сгради попадат под вода. Щетите се изчисляват на 1 млрд. евро.

От десетилетие Мирослав Чвргич, зам.-директор на службата за управление на водното стопанство на Република Српска, работи по проект за защита на региона от бъдещи наводнения. По проекта, частично финансиран от Европейската инвестиционна банка със 74 млн. евро, вече са ремонтирани 160 км отводнителни канали и 100 км диги, което прави региона по-устойчив на зачестилите наводнения, причинени от изменението на климата. „Вече сме защитени от разрушителните наводнения като това през 2014 г. или, както го наричат, „стогодишния потоп“, казва Чвргич, който живее в Биелина.

Докато разговаряме, завалява. „Няма страшно“, вметва той, докато поглежда към небето. „Дъждът вече не ни плаши.“

„Най-после се чувствам като истински лекар“

Когато водната стихия връхлита града през 2014 г., новата болница оказва нужната подкрепа. Болницата е първият голям здравен обект в Биелина от 1939 г. насам „Беше най-големият проект в здравеопазването в Република Српска по онова време и всички бяха вперили поглед в нас“, разказва д-р Синиша Максимович, тогавашен директор на болницата.

Открита през 2013 г., само три години след започване на строителството, новата болница заменя няколко остарели здравни заведения и разполага с 250 легла и пет операционни зали. „Всичко беше ново – оборудването, сградата, беше най-модерното здравно заведение в страната по онова време“, допълва Маркович. „Успяхме да съхраним тези стандарти.“

За главната сестра Радмила Симич, която работи в болницата от 24 години, преместването в новата сграда се оказва повратна точка. „Имах чувството, че започва нова ера в нашето здравеопазване“, казва тя. „Оттогава виждаме само бърз напредък“. Днес болницата привлича пациенти от цяла Босна и Херцеговина и дори от съседни страни. „Предлагаме модерни здравни грижи, които липсваха преди“, споделя д-р Михайло Лазич, педиатър и сегашен директор на болницата.

Изграждането на болницата е част от проект на стойност 115 млн. евро, финансиран от Европейската инвестиционна банка, който включва и ремонт на клиниката в Баня Лука, най-големият град в Република Српска. През 2023 г. ЕИБ подписа друг заем за изграждане на ново обществено медицински университет в Баня Лука, както и за по-нататъшната модернизация на тамошната клиника. „Най-важното е, че нашите пациенти са доволни“, казва Симич.

Болницата води до коренна промяна както за пациентите, така и за медицинския персонал. „Когато открихме новата сграда“, припомня си Максимович „един колега дойде при мен след нощна смяна и ми каза: „Най-после се чувствам като истински лекар“.

„Реката е живот“

Сгушена между реките Сава и Дрина, Биелина не е единственият град в Босна и Херцеговина, чийто облик се предопределя от неговите реки. Самото име на държавата произлиза от името на река Босна, производно на илирийска дума, която означава „течаща вода“. Няма друга река обаче, която да се отъждествява така отчетливо с даден регион като река Неретва на Юг. Дълга 225 км, Неретва е известна със своите изумрудени, ледено студени води. Всъщност тя е най-студената река в света. Реката пресича страховити проломи и исторически градове, най-вече Мостар с най-разпознаваемата забележителност на страната – Старият мост. Разрушен по време на войната през 90-те години и впоследствие възстановен, той възплъщава помирението.

„Като подрастващи често плувахме край плажовете в центъра на града, на 50 м от стария град“, разказва Емир Нуспахич, коренен местен жител. „Бяхме го приели за даденост“. Лошото управление на канализационната система влошава качеството на водите и застрашава известната тюркоазена и зелена окраска на водата. „Градът растеше, а канализацията не бе добре планирана и на много места по поречието се появиха скрити в растителността течове от отходни канали“, добавя той.

Роден и израснал в Мостар, Нуспахич никога не е напуснал града, отгледал е децата си покрай реката. „Казват, че животът е като река, но тук реката е живот“, добавя той.

Решен да възстанови славата на реката, в качеството си на общински служител Нуспахич посвещава последните десет години на проект за почитване. „Монтирахме колектори за утайки с голям диаметър и по двата бряга на реката, за да не се изливат отпадъчните води направо в Неретва. Резултатите вече са видими“.

Само на 25 км на северозапад от Мостар друг мъж изпълнява своята мисия да спаси местната река. Боро Джоло е израснал покрай река Лиштица. „Тук хората първо се научават да плуват и след това да ходят“, казва той.

Джоло, старецс благ говор, посвещава свободното си време на местна организация за възстановяване на местните видове риба. А професионално Джоло е прекарал 35 години в работа за водния сектор в град Широки Бриег. Там той отговаря за проект за подобряване на пречиствателните станции за отпадъчни води и опазване на река Лиштица. Общината вече е изградила и обновила 25 км канализационни тръби и 4 км отточни съоръжения и е в процес на изграждане на пречиствателна станция, която ще обслужва 15 000 жители.

Проектите в Мостар и в Широки Бриег са част от по-мощно начинание, финансирано от Европейската инвестиционна банка за подобряване на водоснабдяването и санитарните условия във Федерация Босна и Херцеговина. Инвестираните в тези инициативи 60 млн. евро са част от поетите от банката ангажменти към страната в размер на 240 млн. евро за водна инфраструктура и защита от наводнения.

На финалната права

Европейската инвестиционна банка не само опазва околната среда. Тя помага на Босна и Херцеговина да се подготви за зеления преход като подкрепя нейните цели за възобновяема енергия. „ЕИБ Глобал“, поделението на банката за развитие, подписа заем на стойност 36 млн. евро с държавната електрическа компания за изграждане на вятърни генератори с мощност от 50 мегавата върху високото плато в планината Власич в географския център на страната.

Вятърната електроцентрала ще подsigури енергийните доставки в страната и ще увеличи производството на енергия от възобновяеми източници. Известна сред местните с традиционното овче сирене, планината Власич скоро ще приюти 18 вятърни турбини. Очаква се годишното производство на енергия по проекта да възлиза на 115 гигаватчаса, достатъчно за захранване на 20 000 домакинства и за намаляване на емисиите от CO₂ със 140 000 т годишно, което се равнява на спирането от движение на 33 000 автомобила за същия срок.

Заемът допълва безвъзмездно финансира в размер от 21 млн. евро, отпуснато от страна на Европейския съюз чрез Инвестиционната рамка за Западните Балкани.

На път

Река Неретва е свързващото звено за хората в Херцеговина, но нова магистрала, която преминава през региона, скоро ще свързва цялата страна.

Известна като Коридор Vc, 675-километровата магистрала тръгва от Будапеща и стига до хърватското крайбрежие, като по-голямата част от маршрута преминава през Босна и Херцеговина. Магистралата ще свърже хора и дружества, ще съкрати времето за път и ще заздравя икономическите връзки. Тя също така трасира реалния и символичен път на страната към Европейския съюз.

Със своите 148 моста и 46 тунела, Коридор Vc е най-големият инфраструктурен проект в страната. През 2024 г. беше отбелязан голям пробив с най-дългия тунел в страната и откриването на еднокilометровия мост „Херцеговина“ над река Неретва. Европейската инвестиционна банка изигра решаваща роля за тези постижения и досега е инвестирала над 1 млрд. евро в Коридор Vc.

“Дъждът вече не ни плаши.”

В ПРАВИЛНАТА ПОСОКА

Албания възстановява железопътния си транспорт с финансова и техническа помощ от ЕС и същевременно намалява емисиите

Влаковете между град Вора в Централна Албания и границата с Черна Гора се движат със средна скорост 50 км/ч по линия, която е занемарена от десетилетия. Част от стратегията на страната за устойчив растеж предвижда държавни инвестиции за модернизация на железопътната мрежа, с което ще бъдат намалени емисиите, ще се повиши безопасността и ще бъде съкратено времето за път. Средната скорост на влаковете ще се увеличи над два пъти и ще достигне 120 км/ч.

Проектът е част от Икономическия и инвестиционен план на Европейската комисия и получава средства от финансов пакет на ЕС, който включва заем от 100 млн. евро от Европейската инвестиционна банка, 126 млн. евро безвъзмездни инвестиционни средства от Инвестиционната рамка за Западните Балкани и 98,75 млн. евро заем от Европейската банка за възстановяване и развитие.

Железопътната отсечка Вора-Хани и Хотит е разширение на основния ТЕМ-Т Средиземноморски коридор и свързва Тирана с Подгорица, а впоследствие с основната ж.п. мрежа на Европа. Тя е сред планове на правителството да възстанови 420 км ж.п. линии, които се разклоняват на Север и на Изток от град Дуръс. Изградена предимно през периода 1947-1987 г., железопътната инфраструктура в Албания постепенно запада поради липса на средства и недобра поддръжка. Положението се влошава от разрушителното земетресение през 2019 г.

Сега Албания се стреми да модернизира, да възстанови и да електрифицира над 75 % от железния път през идното десетилетие.

“**Има много като нас тук и всички взаимно си помагаме.**”

„Европейската инвестиционна банка остава един от най-важните наши партньори при изпълнението на няколко стратегически проекта за пътната и железопътната инфраструктура“, казва Белинда Балуку, зам.-министър председател и министър на инфраструктурата и енергетиката.

Финансиращият орган на Европейския съюз е инвестирал досега над 1,9 млрд. евро в железопътната мрежа на Западните Балкани и е един от най-големите източници на средства за този сектор в региона. Наред с финансирането, експерти от консултантската програма JASPERS, която се финансира от Европейската комисия и от Европейската инвестиционна банка, разработиха план за действие за укрепване на управленския капацитет по проекти за железопътна инфраструктура в Албания.

„Нашата консултантска подкрепа създаде благоприятна среда в ж.п. компанията за повишаване на уменията и за насочване на развитието на железопътния транспорт отново в правилната посока.

Това трябва да се отрази положително на страната и да допринесе за постепенното приобщаване на албанските железници към европейската железопътна мрежа и пазар, както и за процеса на присъединяване на страната към ЕС“.

ВСИЧКИ ВЗАИМНО СИ ПОМАГАМЕ

Основният акцент при възстановяването на Украйна се поставя върху отоплението, електроснабдяването, водоснабдяването, болниците, жените и училищата

Майката на Вадим Чурсин е починала много преди войната. Баща му, Дмитро, е неговият родител и най-добър приятел от невръстна възраст. Двамата се сближават още повече откакто бягат от своя град близо до южната граница на Украйна, след като той бива окупиран от руските войски. „Днес почти нищо не е останало от нашия дом и нито една сграда в нашия роден град не е оцеляла“, разказва 16-годишният Вадим. Вече две години баща и син живеят под наем в половин къща в Одеса, близо до новото училище на Вадим. „Наричат ни разселени хора. Има много като нас тук и всички взаимно си помагаме“.

Вадим посещава Училище № 41 в Одеса, едно от първите ремонтирани училища по първата програма за възстановяване на Украйна на Европейската инвестиционна банка. Европейската инвестиционна банка помага за обновяването на повече от 300 училища, детски градини, болници и социални жилища в близо 150 украински градове. Банката подобрява електроснабдяването, санитарните съоръжения, управлението на твърдите отпадъци в над дузина региони, а над 100 проекта са приключили. Всяка седмица постъпват нови заявки за помощ.

Нашите ключови инициативи

- Групата на ЕИБ е изплатила повече от 2 млрд. евро за ремонти в градовете и покрива неотложните нужди на Украйна през изминалите три години. Банката е отпуснала около 4 млрд. евро на съседните на Украйна страни за жилищно настаняване, училища, медицинско обслужване и работни места за бежанци.
- Един от най-новите инструменти за финансиране е Фондът на ЕС за Украйна, чиято цел е възстановяване на общински сгради, обществени услуги и подпомагане на предприемачи. Страните от Европейския съюз са поели ангажимент да внесат над 420 млн. евро в този фонд.
- Европейската инвестиционна банка е партньор на финансов механизъм на ЕС, наречен „Механизъм за Украйна“, който представлява програма за възстановяване в размер на 50 млрд. евро със срок на действие до 2027 г. Над 2 млрд. евро от тези средства ще бъдат използвани от банката за целите на енергетиката, пътния и ж.п. транспорт, водоснабдяване, жилищно настаняване и образование.
- Сред важните проекти през 2024 г. са разширяване обхвата на спешния европейски телефон 112 в Украйна за връзка с полиция, бърза помощ или пожарна безопасност; подкрепа за UNIT.City, първият иновационен парк в Украйна за цифрови умения и обучение, както и заем на стойност 50 млн. евро за нови влакове за метрото в Киев.
- През септември 2024 г. финансовото поделение на Европейския съюз предложи спасителен план за енергетиката на Украйна в размер на 600 млн. евро предвид приближаващата зима, с цел осигуряване на електричество и отопление на домакинствата и компаниите. Ще бъдат изградени укрития за защита на подстанциите от бомбардировки.

ДЯЛОВОТО УЧАСТИЕ КАТО ДВИГАТЕЛ

Европейската инвестиционна банка внася дялов капитал във фондове за въздействие, чиито проекти носят промяна и обхващат области от логистика в южната част на Африка до морски вятърни паркове в Източна Азия

Всеки ден 1 000 камиона пресичат границата между Южна Африка и Мозамбик в посока пристанището в Мапуто. Това 100-километрово пътуване до крайбрежието обикновено отнема до 12 часа. След това натоварените със стоки камиони като хром, магнетит и цитрусови плодове чакат между шест и осем часа, за да преминат през граничен и митнически контрол. Няколко километра обаче преди задръстването има нов алтернативен пропускателен пункт, обслужван от The Logistics Group, южноафриканска компания, подпомогната от Групата на Европейската инвестиционна банка с близо 75 млн. щ.д., инвестирани в мениджър на фондове от Кейптаун, наречен Africa Infrastructure Investment Managers. Там формалностите отнемат само 45 минути и стоките се претоварват на влакове, пътуващи директно за Мапуто. „Не се налага да паркирате камиона, да слезете и да представяте документи“, обяснява Антон Подгийтер, изпълнителен директор на The Logistics Group. Освен че пести време, пунктът помага на клиентите да пестят пари и да намалят въглеродните емисии.

С цел да съдейства на компании като The Logistics Group, чиито проекти допринасят за целите в политиката на Европейския съюз в региони като южната част на Африка, Европейската инвестиционна банка участва във фондове за въздействие, които притежават опит и експертни знания. „Ако искате да промените нещо на място вие имате нужда от собствен капитал“, казва Гергей Хорват, инвестиционен специалист в Европейската инвестиционна банка. „Така нещо действително се случва“. Европейската инвестиционна банка работи с Africa Infrastructure Investment Managers от 2008 г. През 2024 г. тя инвестира допълнителни 30 млн. евро във фондовете на фирмата.

Произведено в Тайван

Като инвестира в целеви фондове с опитни мениджъри Европейската инвестиционна банка може да спомогне за постигане целите в политиката на Европейския съюз, заедно с партньорите си по света. Така например, чрез вложените в Copenhagen Infrastructure Partners' Global Markets Fund II 100 млн. щ.д., банката съдейства за изграждането на морски вятърни електроцентрали на зараждащи се пазари. Морският вятърен парк Changfang-Xidao на датския мениджър на фондове, разположен на 11 км от крайбрежието на Тайван, завършен през май 2024 г., се очаква да осигури почти 600 мегаватчаса при пълно натоварване и да увеличи производствените мощности на морските вятърни паркове на острова с 25 %.

“**Ако искате да промените нещо на място, вие имате нужда от собствен капитал.**”

БЪДЕЩЕ ЗА МНОГООБРАЗИЕТО

Местна банка в Мавритания предлага заеми на жени-предприемачи и на млади хора, за да имат по-добра възможност да развият дейност или да си намерят работа

Когато Шейх Мохамед Елкарачи поема фирмата на баща си по време на пандемията от КОВИД-19, една от първите стъпки, които предприема е да окаже помощ на наетите на работа жени. „Исках да наема жени, а нямаше дори тоалетни за жени“, казва Елкарачи, изпълнителен директор на Rim Foam, един от най-големите доставчици на пенопласт и матраци в Мавритания. „Добавих отделни тоалетни, за да се чувстват по-спокойни работещите тук жени и започнах да наемам жени на ръководни длъжности, защото смятам, че компаниите в моята страна трябва да наблегнат на многообразието“.

За да направи тези подобрения и да разшири производството, през май 2024 г. Елкарачи тегли малък заем от местна банка – мавританската Bank for Commerce and Industry. Банката успява да помогне на Елкарачи и много други подобни предприемачи благодарение на заем от 20 млн. евро, отпуснат през февруари 2024 г. от Европейската инвестиционна банка за финансово подпомагане на малки и средни предприятия, особено на осигурилите заетост на млади хора и жени в Мавритания. Към края на 2024 г. Bank for Commerce and Industry вече е изплатила малки заеми на обща стойност, равна на близо половината от отпуснатите средства от Европейската инвестиционна банка.

Смелост за инвестиции в идеи

Основната цел на този заем от Европейската инвестиционна банка е поощряването на заетостта и предприемачеството. Икономиката на Мавритания бе сериозно засегната от пандемията и има огромна нужда от инвестиции за стопански растеж. Сред компаниите, получили подкрепа от Bank for Commerce and Industry през 2024 г., са фабриката за пенопласт на Елкарачи, частни здравни клиники, фирма за инсталиране на слънчеви панели, производител на тестени изделия и компания за оборудване за преработка на ориз.

Икономическото приобщаване е на по-ниско равнище в Мавритания в сравнение с много съседни страни като Мароко и Сенегал, особено по отношение на жените. Жените съставляват приблизително 26 % от работната ръка. Според Световната банка това съотношение не се е променило през последните десетилетия. Сред мъжете заетостта е близо 60 %. Помощта за трудова заетост на жените би дала силен тласък на брутния вътрешен продукт. Безработицата сред младежта в Мавритания също е висока – около 24 %.

За да получат помощ от Bank for Commerce and Industry, дружествата в Мавритания трябва да докажат, че полагат усилия за спазване на глобалната инициатива, наречена 2X Challenge. Инициативата 2X Challenge е подета по време на икономическата среща на Г7 през 2018 г. с цел да насърчи банките за развитие да инвестират в жените. Най-новата цел на 2X Challenge е инвестиции за най-малко 20 млрд. щ.д. в подкрепа на жените през периода 2024-2027 г. „Мавритания притежава огромен потенциал за устойчив растеж, особено поради изобилието от природни богатства, напредъка в областта на възобновяемите горива и развития риболов“, споделя Марк-Антоан Курсаже, кредитен специалист в Европейската инвестиционна банка с ресор Западна Африка. „Като даваме повече възможности на жените и младежите, можем да доразвием тези предимства и да изградим по-устойчива икономика“.

“**Смятам, че компаниите в моята страна трябва да наблегнат на многообразието.**”

8

СЪЮЗ НА КАПИТА- ЛОВИТЕ ПАЗАРИ

“Продължаваме да бъдем първенци в разкриването на потенциала на децентрализираните и разпределени цифрови счетоводни книги в усилията за по-голяма прозрачност, ефективност и сигурност на капиталовите пазари. През ноември приключихме четири цифрови транзакции – три облигационни емисии и една облигационна инвестиция, в тясно сътрудничество с утвърдени участници на пазара. Това е важна стъпка в изпробването и внедряването на цифрови решения и насърчаването на тяхното вграждане в европейската финансова екосистема.”

Марко Цимерман, началник отдел „Касови операции и капиталови пазари“, „Финансова дирекция“, ЕИБ

ПЛАТФОРМИ ЗА КАПИТАЛИ

Съюзът на капиталовите пазари ще укрепи секюритизацията и пазарите за рисков капитал, което ще увеличи инвестициите в реалната икономика. Има някои пионери в Европа, които вече показват как това може да се осъществи

Когато IPM Rubi се нуждае от модернизиране на производствените линии за метално щамповане, компанията със средна капитализация Vitoria-Gasteiz търси финансиране от Banco Santander. Четиримилionenният кредит от испанската банка помага на IPM Rubi да преоборудва заводите си в Галисия и в региона на Алава, което извоюва на компанията награда за устойчивост през октомври 2024 г. за намаляване на енергийното потребление наполовина и съответно – на емисиите. Преоборудването също така позволява на IPM Rubi и неговите 400 служители да бъдат в крак с новостите в автомобилостроенето и да запазят двамата си най-големи клиенти, Мерцедес Бенц и Стелантис, която притежава редица производители на автомобили като Фиат, Опел и Пежо.

„За нас това бе повратен и съществен момент. Без този проект, нямаше да оцелеем“, казва изпълнителният директор Рикардо Ромо. „Без финансирането нямаше да успеем“.

“**Без този проект нямаше да оцелеем.**”

Модернизираните поточни линии са предвидени за пътнически автомобили. Ромо обаче очаква скоро да се наложи да направи подобни подобрения и за товарните автомобили. „Надяваме се да се обърнем отново към банките за допълнително финансиране“, казва той, „за да продължим с електрифицирането на автомобилостроенето“.

Именно тук е пресечната точка между същинската дейност по метално щамповане на IPM Rubi с оборот от 128 млн. евро, и загадъчният и необозрим свят на финансовата секюритизация. Banco Santander окрупнява дълговете като този на IPM Rubi в пакет от ценни книжа, които продава на инвеститори, а постъпленията преобразува в нови заеми, като този, който IPM Rubi очаква да получи за производствената линия за товарни автомобили. Секюритизацията е огромен ликвиден пазар в САЩ и в Азия. Европа се опитва да навакса, за да има повече средства за компании, подобни на IPM Rubi, които са жизнено важни за реалната икономика. Европейската инвестиционна банка инвестира в трансакции по секюритизация на европейски банки и развиващи се иновативни структури в областта на секюритизацията и се надява те да дадат тласък на пазара. Подкрепата на банката е част от усилията за единен капиталов пазар на континента или така-наречения съюз на капиталовите пазари.

Ефективно финансиране за МСП

В сравнение със САЩ и Азия, секюритизацията в Европа страда от известно забавяне поради стриктното регулиране, особено в пазарния сегмент за операции по секюритизация с по-висок рейтинг и по-ниска доходност. В противовес на тази тенденция, Групата на ЕИБ подкрепя иновативни банки с крупни инвестиции по операции за секюритизация, които повишават ликвидността на пазара.

Това е част от плана на финансиращото поделение на Европейския съюз за стимулиране на съюза на капиталовите пазари. В същото време така се осигуряват финансови средства за малки и средни предприятия (МСП) в различни сектори, включително във водещи области като климата и иновациите. „Засилваме нашето присъствие на пазара за секюритизация“, твърди Мануел Конте, кредитен специалист от Европейската инвестиционна банка. „Това е ефикасен начин за кредитиране на МСП“.

“Трябва стратегически да насочим инвестициите и усилията на Групата на ЕИБ там, където пазара и инициаторите на тези сделки се нуждаят от нас най-много.”

По тази причина, през май 2024 г. Групата на ЕИБ подписа с Banco Santander инвестиция по операция за секюритизация в размер на 530 млн. евро. Европейската инвестиционна банка инвестира 440 млн. евро в траншове от ценни книжа с висок рейтинг, обезпечени с пакет от заеми на клиентите на Santander, а други 60 млн. евро са разпределени по траншове от неинвестиционен клас. В замяна на това Santander се задължава да отпусне нови заеми в двоен на този размер на испански МСП и дружества със средна капитализация, които са от съществено значение за икономиката на страната и са важен двигател на заетостта и растежа. „Продажбата на тези облигации отключва нови възможности за допълнително кредитиране на клиентите“, казва Колдо Олеага Гаскуе, който отговаря за привличането на активи в Santander в Мадрид. „Ние поддържаме капиталите в оборот и увеличаваме подкрепата за общностите и за нашите клиенти.“

Запълване на празнота на пазара за секюритизация

Европейският пазар за секюритизация бележи известен ръст от средата на предходното десетилетие. Този ръст обаче е ограничен до траншове по сделки с нисък риск. Първостепенните траншове с по-нисък риск и съответно с по-ниска възвращаемост съставляват най-големия дял от повечето пакети за секюритизация – често около 80 %, подобно на операцията по секюритизация на Santander. Това означава, че банки като Santander трябва да пласират на пазара значителен обем подобни траншове.

Именно тук се намесва Групата на ЕИБ с решаващата инвестиция. „Като изкупува значителна част от първостепенния транш, Групата на ЕИБ улеснява пласирането на пазара на целия пакет от много големи транзакции“, обяснява Балинт Коня, анализатор на структурирани финансови операции към Европейския инвестиционен фонд.

Европейският инвестиционен фонд е поделение на Европейската инвестиционна банка, което работи с МСП. Въпреки че нейната инвестиция в операциите по секюритизация на Santander е в по-малък обем – 30 млн. евро, експертната помощ на Групата в областта на синтетичната секюритизация е основен фактор при структурирането, договарянето и приключването на операциите по секюритизация както за Европейския инвестиционен фонд, така и за банката. Участието на Европейския инвестиционен фонд, благодарение на който Santander се съгласи да емитира портфолио от нови кредити за МСП и дружества със средна капитализация на стойност 60 млн. евро, също така съдържа и ангажимент 30 % от новите кредити да са насочени към устойчиви инвестиции, а други 20 % за „финансиране на равенство на половете“ т.е. компании, ръководени от жени-предприемачи.

Карен Уертас, старши инвестиционен мениджър в Европейския инвестиционен фонд, смята, че тези сделки доказват стойностния принос на Групата на ЕИБ към съюза на капиталовите пазари. „Участието на Групата на ЕИБ в тези сделки доказва, че операциите по секюритизацията са икономически изгодни и ефективни на пазара, като успоредно с това продължаваме да стимулираме растежа на европейската икономика“, допълва Уертас. „Трябва стратегически да насочим инвестициите и усилията на Групата на ЕИБ там, където пазара и инициаторите на тези сделки се нуждаят от нас най-много“.

Родени и израснали в Европейския съюз

Европейските компании са по-склонни да разчитат на банково финансиране в сравнение с компаниите в САЩ и Азия, където пазарът за рисков капитал е по-голям. По тази причина европейските новосъздадени компании често биват изкупувани от инвеститори от САЩ. Освен това на европейските капиталови пазари им липсва мащаба на пазарите в САЩ, тъй като са национални и следователно относително малки по размер.

Последният тласък за развитие на съюза на капиталовите пазари бе даден през 2020 г. с инициатива на Европейската комисия. По време на среща на високо равнище в Брюксел през март 2023 г. правителствата от ЕС призоваха за „засилване на колективните усилия, включително сред отговорните за политиката и участниците на пазара в целия Съюз, за напредък по създаване на съюз на капиталовите пазари“. През октомври 2024 г. финансовите министри от ЕС приветстваха предложеното от Европейската инвестиционна банка задълбочаване на съюза на капиталовите пазари.

Президентът Надя Калвиньо представя различните възможности, с които разполага Европейската инвестиционна банка за полагане основите на съюза на капиталовите пазари, така че „родените в Европейския съюз идеи да останат в Европейския съюз“. Една от идеите предвижда платформа за секюритизация, която да стандартизира сделките и да позволи на по-малките банки да освободят капитали за кредитиране на МСП.

Отнето време

Стандартизацията би била от значение, защото специфичните операции по секюритизация са сложни и изискват време.

През юли Европейската инвестиционна банка подписа договор с BPCE, голяма френска банкова група. Европейската инвестиционна банка и Европейският инвестиционен фонд придобиха привилегировани облигации – банката инвестира 750 млн. евро, а фондът – 50 млн. евро. В замяна на това BPCE се ангажира да отпусне нови кредити в срок до три години, като удвои сумата. По тази първа за Европейската инвестиционна банка сделка във Франция, новите кредити ще бъдат предназначени за малки дружества

в иновативни сектори, включително и здравни технологии. „Определено имаме желание да продължим да работим в тази посока“, казва Николас Мардам-Бей, кредитният специалист от Европейската инвестиционна банка, работил по сделката. „Съюзът на капиталовите пазари следва да облекчи правилата и да улесни емитирането“.

“ **Самият мащаб на операциите на Европейската инвестиционна банка осигурява икономическа ефикасност.** ”

Докато не се изгради съюза на капиталовите пазари, участието на Европейската инвестиционна банка улеснява сключването на сделки, които в противен случай биха били невъзможни. „Самият мащаб на операциите на Европейската инвестиционна банка осигурява икономическа ефикасност“, споделя Жан-Филип Фойе, старши експерт от инвестиционното звено на BPCE Natixis. „Тези транзакции изискват много ресурс, време и информационни технологии и печелят от икономии от мащаба, което ги прави и по-жизнеспособни“.

Предвид размера на сделката с Европейската инвестиционна банка, Фойе е уверен, че ще може да привлече и други инвеститори за участие.

Портфолия, които могат да бъдат платформи

Разработеното портфолио за сделката с BPCE е по-сложно дори от обичайната секюритизация, а също и по-иновативно.

Повечето операции по секюритизация представляват пакет от базови кредити за определен период от време. Сделката с BPCE дава възможност на френската банка периодически да заменя базисните кредити с нови такива. На практика банката може успешно да поддържа същото портфолио десетилетия наред, дълго след като първите базисни кредити са били погасени. Това се доближава доста до типа секюритизационна платформа, която Европейската инвестиционна банка може да внедри като част от помощта за съюза на капиталовите пазари, по думите на Йеспер Скоглунд, мениджър по структурирано финансиране в Европейския инвестиционен фонд, работил по сделката с BPCE. „Искаме да продължим да внедряваме тези секюритизационни инструменти, за да насърчим кредитирането“, казва той. „Това ще съживи секюритизационния пазар в Европа и ще даде импулс на реалната икономика“.

Технологични шампиони

Европейският инвестиционен фонд стои и зад друга инициатива на Групата на Европейската инвестиционна банка, свързана със съюза на капиталовите пазари, която всъщност представлява истинска инвестиционна платформа.

Инициативата за европейски технологични шампиони цели да запълни празнина на пазара за рисков капитал в Европа и да привлече публични и частни ресурси. Това е така, защото повечето европейски авангардни технологични компании получават финансиране от чужди инвеститори. Едва малък процент са финансирани от европейски инвеститори и почти нито една не получава финансиране от капиталовите пазари.

Европейският инвестиционен фонд е отговорен за голяма част от рисковите капитали в Европа, като инвестира във фондове, които от своя страна инвестират в новосъздадени дружества и растежа на други. Това ще направи и инициативата „Технологични шампиони 2.0“ – но в същото време ще работи за мобилизиране на големи пакети от ресурси от европейски пенсионни фондове и застрахователни компании например, които ще постъпят в „Технологични шампиони“ чрез инвестиционен инструмент. Подобни инвеститори обикновено не смятат, че рисковият капитал заслужава цялото време и ресурс, необходими за относително малки рискови капиталови инвестиции; инициативата „Европейски технологични шампиони 2.0“ ще им даде възможност за по-големи инвестиции чрез инструмент, който осигурява пряк достъп до европейско портфолио от разнообразни рискови капитали. „След като инвеститорите се запознаят с класа от активи, те ще са по-склонни да вложат активите по смислен начин“, казва Адриан Самбрано, експерт по структурирано финансиране от Европейския инвестиционен фонд.

Европейският пазар за рисков капитал ще получи двоен тласък от инициативата „Технологични шампиони“. Първо, инвеститори от рода на пенсионни фондове ще навлязат на пазара като инвестират в платформата „Технологични шампиони“. Второ, последващият ръст на инвестициите във фондове за рисков капитал ще спомогне повече от тези фондове да изпълнят своите цели за набиране на капитали и впоследствие да увеличат наличните средства за новосъздадени и разрастващи се компании. „Опитваме се да осигурим достъп на европейските инвеститори до този клас активи“, казва Самбрано. „Независимо от големите предизвикателства, очакваме това решение да направи пробив“.

С цел учредяване на фонда, шест държави членки на ЕС и Европейската инвестиционна банка инвестират 3,7 млрд. евро. Очаква се фондът да бъде отворен за частни инвеститори през 2025 г.

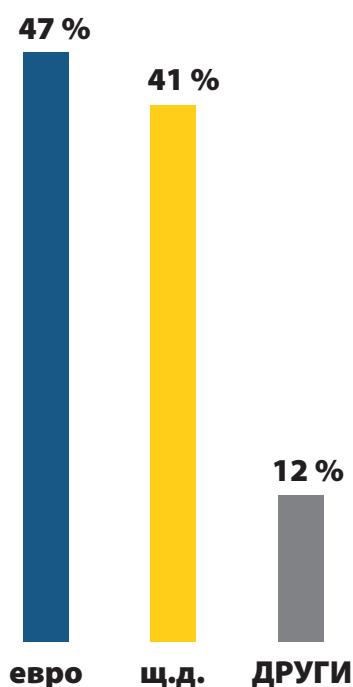
“Очакваме това решение да направи пробив.”

ИЗТОЧНИКЪТ НА СРЕДСТВАТА

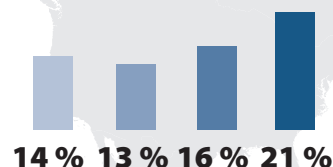
Европейската инвестиционна банка е сред най-големите световни многостранни финансови институции и източници на средства в областта на климата и неотклонно финансира проекти, които са двигател на растежа, подкрепят действия в областта на климата и насърчават социалния напредък в Европа и света. За да изпълни своите амбиции и цели в кредитирането, Европейската инвестиционна банка привлича дълготрайни активи чрез облигационни емисии на международните капиталови пазари. Тези облигации привличат инвеститори от цял свят.

През 2024 г. привлякохме 63,4 млрд. евро чрез облигационни емисии, включително 18,3 млрд. под формата на емисии за екологичност и устойчивост в 13 валути. Независимо, че преобладават евро и щатските долари, за да разнообрази източниците на средства банката емитира и в други валути като австралийски долар, швейцарски франк, египетска лира, британска лира, хонгконгски долар, индийска рупия, мексиканско песо, норвежка крона, полски злоти и южноафрикански ранд.

ЕМИСИИ ПО ВАЛУТИ

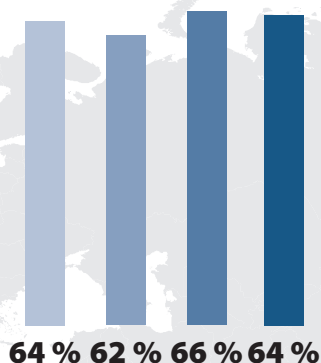
СЕВЕРНА И ЮЖНА АМЕРИКА

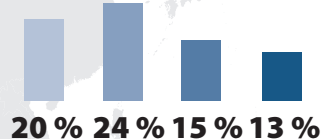
Инвеститорите в тези емисии са предимно европейски и представляват приблизително две трети от общата инвестиция. Останалата една трета е от инвеститори от Азия, Северна и Южна Америка, Близкия Изток и Африка, което затвърждава световните позиции на Европейската инвестиционна банка.

Европейската инвестиционна банка е водеща по отношение на иновациите на капиталовите пазари и финансирането на устойчивостта и цифровата трансформация. През 2024 г. облигационните емисии за екологосъобразност и устойчивост преминаха границата от 100 млрд. евро, откакто пуснахме първата емисия „зелени“ облигации през 2007 г. Това са целеви облигации за финансиране на екологични и социални проекти. Последните ни новаторски проекти включват няколко емисии от цифрови облигации. През 2024 г. утвърдихме водещата си роля в областта на цифровите иновации, като участвахме в проучвателната дейност на Евросистемата с използването на нови технологии за паричен сетълмент на централните банки.

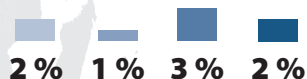
ЕВРОПА

АЗИЯ

БЛИЗЪК ИЗТОК И АФРИКА

■ 2021 г. ■ 2022 г. ■ 2023 г. ■ 2024 г.

РЪКОВОДНИ ОРГАНИ

ЕИБ е орган на ЕС, който се отчита пред държавите членки и банка, която се придържа към най-добрите приложими банкови практики при вземането на решения, управлението и контрола.

Съветът на гуверньорите се състои от министри от всяка от 27-те държави членки, обикновено министрите на финансите. Гуверньорите определят насоките за кредитната политика на банката и веднъж годишно приемат годишните отчети. Те вземат решение за увеличаване на капитала на банката и за участие в операции по финансиране извън Европейския съюз. Наред с това, те назначават Съвета на директорите, Управителния комитет и Одитния комитет.

Съветът на директорите взема решения за предоставянето на кредити, програми за привличане на средства и по други въпроси на финансирането. Съветът заседава веднъж месечно и следи банката да бъде управлявана в съответствие с договорите на ЕС, устава на банката и приетите от Съвета на гуверньорите общи директиви. Директорите са 28 на брой, по един посочен от всяка държава членка и един от Европейската комисия. Освен това има 31 заместник-директори. С оглед обогатяване на професионалния опит на Съвета на директорите, към Съвета са привлечени шестима експерти, които участват в заседанията без право на глас. Решенията се вземат с мнозинство, което представлява най-малко 50 % от подписания капитал на държавите членки и една трета от членовете на Съвета с право на глас, освен когато в устава не е предвидено друго. Съветът се председателства от президента без право на глас.

Управителният комитет е постоянния орган на банката, натоварен с вземане на решения. Той ръководи всекидневната работа на банката, подготвя решенията на Съвета на директорите и следи за тяхното изпълнение. Заседава веднъж седмично. Управителният комитет работи под ръководството на президента и под надзора на Съвета на директорите. Другите осем членове са заместник-президентите на ЕИБ. Членовете се назначават за срок от шест години, който подлежи на подновяване и носят отговорност единствено пред банката.

Банката има независим Одитен комитет, пряко подчинен на Съвета на гуверньорите. Той отговаря за одита на сметките на ЕИБ и на Групата на ЕИБ, за годишното удостоверяване на правилното извършване на операциите на ЕИБ – и воденето на нейните счетоводни книги – по надлежния ред и за удостоверяване съответствието на дейността на банката с най-добрата банкова практика. Годишният доклад на Одитния комитет за финансовата година се внася в Съвета на гуверньорите като се прилага отговора на Управителния комитет. Одитният комитет се състои от шестима членове, назначени за срок от шест последователни финансови години, без право на преназначаване. Освен това Съветът на гуверньорите може да назначи трима наблюдатели, които да подпомагат комитета при изпълнението на конкретни задачи.

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН НА ГРУПАТА НАЙ-ВАЖНОТО ПРЕЗ 2025-2027 Г.

- **Стопански растеж и конкурентоспособност**
- **Инвестиции в по-рискови дългови инструменти**
- **Научно-развойна дейност в революционни технологии**
- **Възобновяема енергия и устойчива инфраструктура**
- **Сигурност и отбрана**

Очаква се в центъра на вниманието през 2025-2027 г. да бъдат коренните технологични промени, растящите разходи поради изменението на климата, търсенето на инвестиции за отбрана и жилища, и потребностите в световен мащаб.

Общият размер на подписаните сделки през 2025 г. се очаква да нарасне до 95 млрд. евро.

През 2025 г. финансирането от банката за действия в областта на климата и устойчивост на околната среда ще продължи да превишава 50 %. Ще увеличим подкрепата за растежа на деловата дейност и конкурентоспособността, както и инвестициите в проекти с по-рискови активи и рискови дългови инструменти.

Дейността ни в Европа през 2025 г. ще подкрепи сектори като възобновяема енергия, устойчива инфраструктура, енергийни преносни мрежи и междусистемни връзки, усъвършенстване на автомобилостроенето, ръст на зеления водород и съхранението му, намаляване на въглеродните емисии от тежката промишленост.

Ще подкрепим нова програма за стратегически TechEU с цел засилено финансиране на изследванията, цифровизацията и технологиите. Ще увеличим инвестициите в нови технологии като квантовите изчисления, изкуствения интелект, биотехнологиите и здравните изследвания.

Групата на ЕИБ ще засили подкрепата в областта на сигурността и отбраната. Вече сме подписали споразумения за сътрудничество с Иновационния фонд на НАТО и Европейската агенция по отбрана.

Ще разширим финансовата и консултантската подкрепа за жилища на достъпни цени, особено за по-младото поколение. Ще наблегнем повече на три направления: изследвания в областта на строителните технологии, енергийната ефективност на по-стари жилищни сгради и ново жилищно строителство на достъпни цени.

Възнамеряваме да излезем с нови инициативи през 2025 г. за по-силен съюз на капиталовите пазари. Ще представим предложения за по-силни пазари за зелени и цифрови облигации, за да помогнем на европейските компании да получат повече публично и частно финансиране. Европейският инвестиционен фонд ще играе ключова водеща роля в сектора за рисков капитал.

„ЕИБ Глобал“ ще се съсредоточи върху сектори като водоснабдяване, малки предприятия и енергийна ефективност. Ще продължим да подкрепяме Украйна и разширяването на Европейския съюз на Изток. Средиземноморският регион и Африка на Юг от Сахара ще продължат да бъдат основни райони за нашата дейност по света.

И в заключение, Групата на ЕИБ ще продължи да опростява процесите, за да ускори предоставянето на финансова и консултантска помощ в полза на конкурентоспособността на Европа. Ще внесем амбициозни предложения за опростяване на финансовите мандати, облекчаване на изискванията за отчетност и намаляване на бюрокрацията.

Основните приоритети на Европейската инвестиционна банка
Научете повече **тук**

ПРИОРИТЕТИ ^{ЗА} БЛАГОДЕНСТВИЕ

Европейска
инвестиционна банка | Група